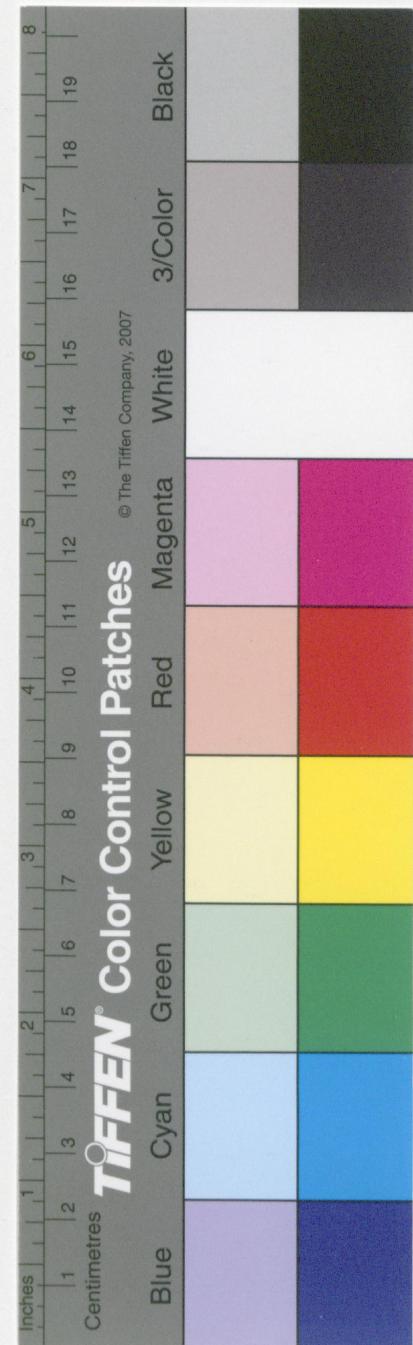


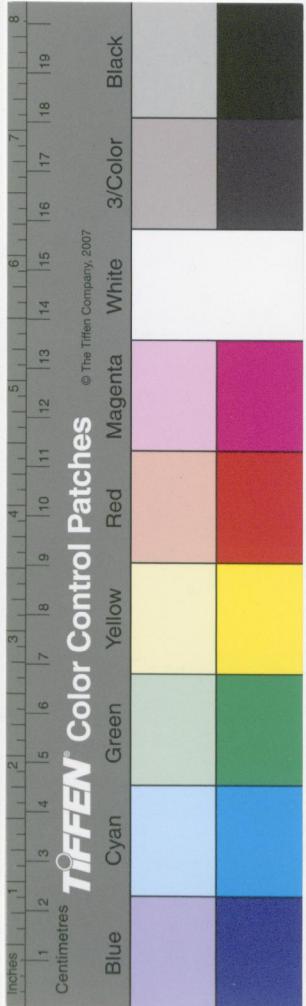
673

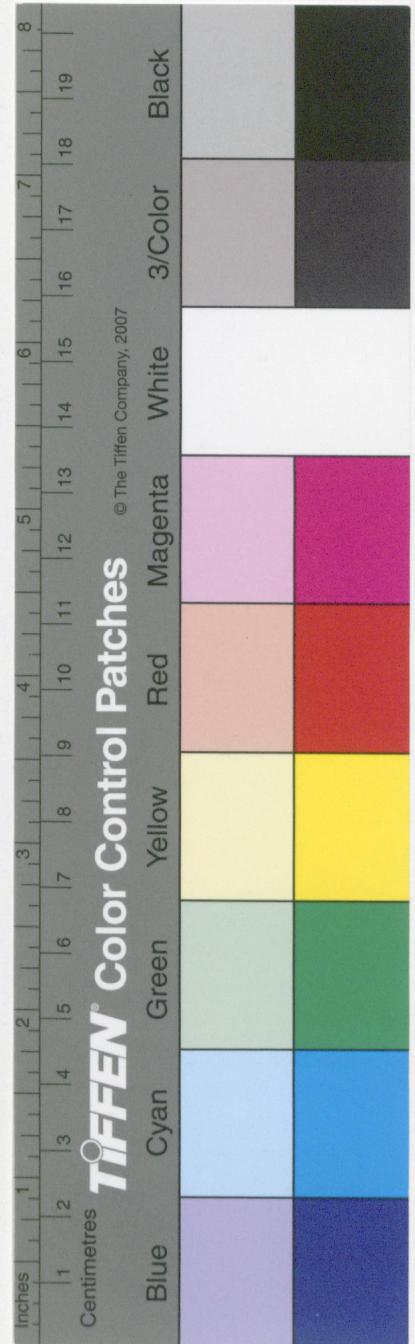
Gaula Karleby
P. Neder. Textil, Gla Kby i Aut. boken № 2/



Venclius i Lake byfjorden Nifian, den afleg, tystliden
Njörkquist i de
dylg i hiamusen (frem mch. afleg)

Risika i Norrobysort af v-g, blyz, tinskjulen, kannes Danjarns bry
Bråmas i Pedersöre bryt. Detta att jag är i ettan den han fin
den här iog Västerv i Öre





© The Tiffen Company, 2007

TIFFEN® Color Control Patches

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

Inches
Centimetres

Gkarleby, den 22/2 71.



Heders Bror!

Ditt bref med åtfoljande forteckning
har jag riktigt bekommit. Så gerna jag
också åtager mig att lemnna Dig de upplys-
ningar, Du begär, fruktar jag dock titet
att jag är alltför ovan vid slikt, för att
kunna göra detta så ordentligt och fullstän-
digt, jag både borde och önskade. Jag eger
visseligen praktisk färdighet i allmogen
språket här, men har ej filologiskt stu-
derat det samma. Du kan dock vara öb-
vertigad om, att jag skall bjuda till att
göra mitt borta. Men emedan min helsa



varit på senare mera skral, önskade jag
för fullgorandet af det begärda erhålla
någon längre tid, t. ex. till medlet af
nästa manad. Att ej behöfva geska vore
därförutom bättre även för själva saken,
ty derigenom kunde upplysningarna blixa
mera fullständiga och tillförlitliga; emedan
jag då hade till ^{att} sällsamt själv tänka mig
närmare in i dialekters egendomligheter,
som också i de fall, der jag själv ej är fullkom-
ligt säker, meddelas mig med någon lämplig
person.

Tid genomgåndet af Din tydliga och
klara forteckning fäste jag mig vid de
oregellundna verbernas klassindelning.
Jag förstår nemligens ej, hvilken princip
Du följt vid nämnda indelning, hvar-
före min önskan vore det Du ville lempa
mig någon upplysning härom, emedan
jag annars har merat svårt att i detta
afseende lempa noggranna och juu-

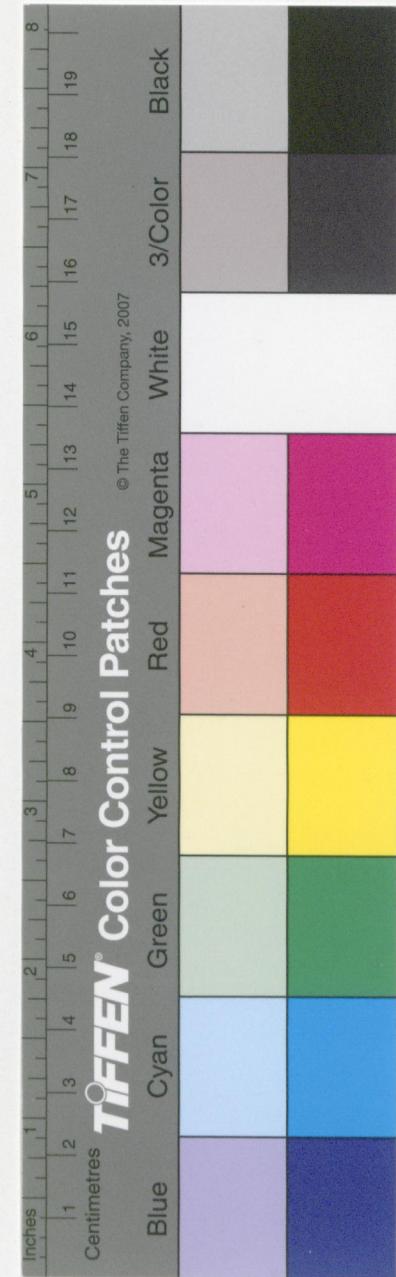
678

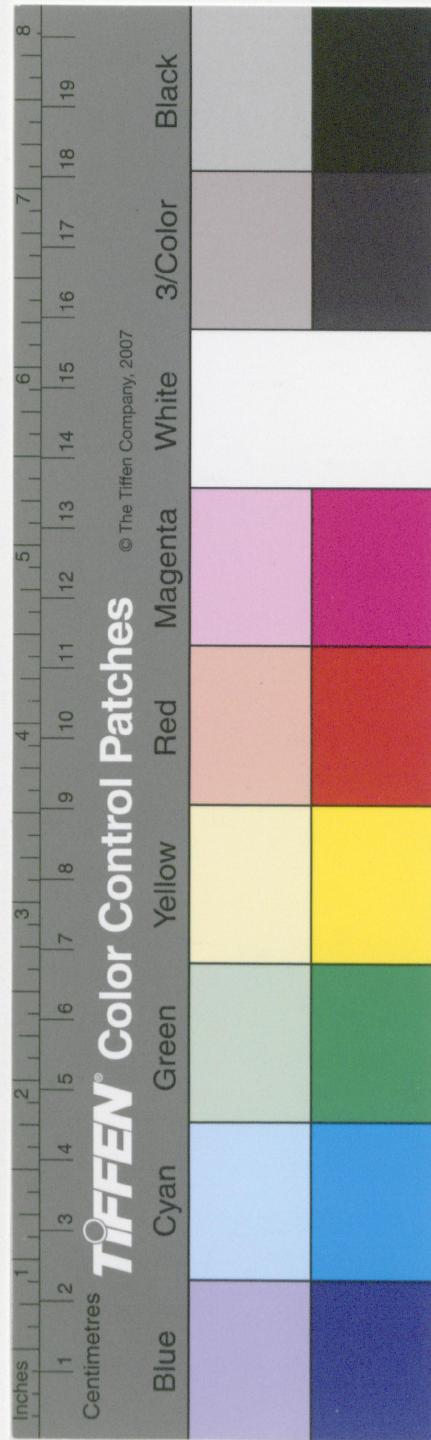
679

ständiga uppgifter.

Helsa vännen Boehm och var själf helaad
från

Tuusimaa
Honst. Erwast.





Gkarleby, den 12 Maj 1871.



H. Broder!

Måhända har Du redan misstråtan om att återfå dina, till mig för längesedan sända sända, forteckning. Gerna hade jag önskat kunna långt förr detta vara i tillfälle att återsända densamma, men min helse har nästan hela terminen varit så skral, att jag omöjligens förmått fysellsätta mig med annat, än hvad till min tjänst hörer.

Ehuru de i forteckningen forekommande ord



och översättningar gälla förmäntigast allmoge
språket i Nedervetil kapell, är jag dock temme-
sigen övertygad om att dialekten i Yxhultby
moderkyrkoförsamling åtminstone icke i nä-
gon väsentlig mon, skiljer sig från detta
språk. Matte nu endast mina meddelanden,
vid hvilka jag försökt iakttaga all möjlig
noggrannhet, lända dig hellot till någon
nytta! Förteckningen öfver de starkarverber-
na torde möjligen vara litet ofullständig,
men jag shall väl framdeles om så behöves,
komplettera densamma, liksom jag också
villig att lemnna de upplysningar, hvilka
icke icke tydligent framgå ur förteckni-
gen. Helsa Boehm

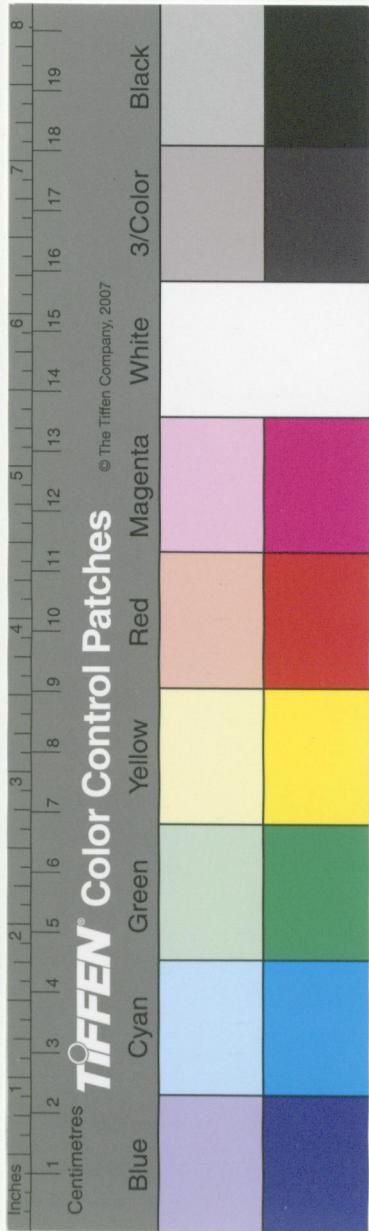
från din

✓ hast

vän och bror der

Kronst, Erwast

1893.





Alfabet för svenska räkntypograferingar 682

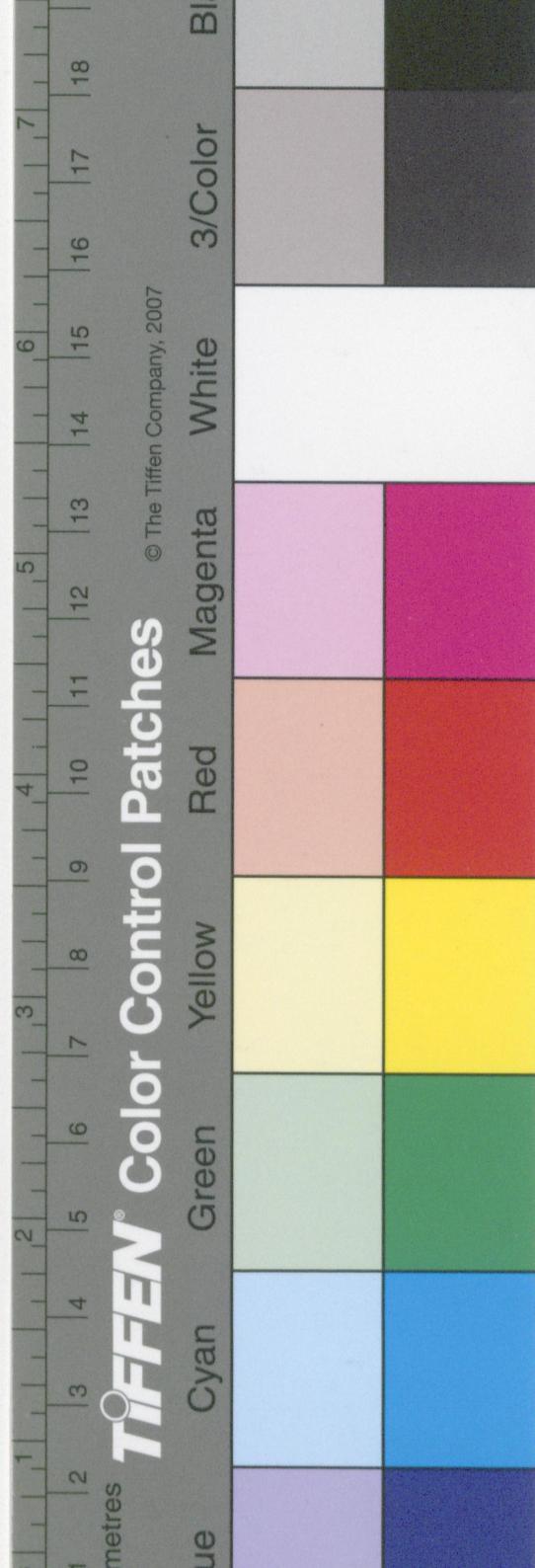
Häufigregel. Vart gärde bär betecknas med egen tecken, icke tecken för beteckna flera gärder.

Anm. Helt fina och föga snarbara nyanser i uttalat man ikke genom egna tecken utmärks, ty ejer finger man ett antal ställ att framhäva siffran alfabet.

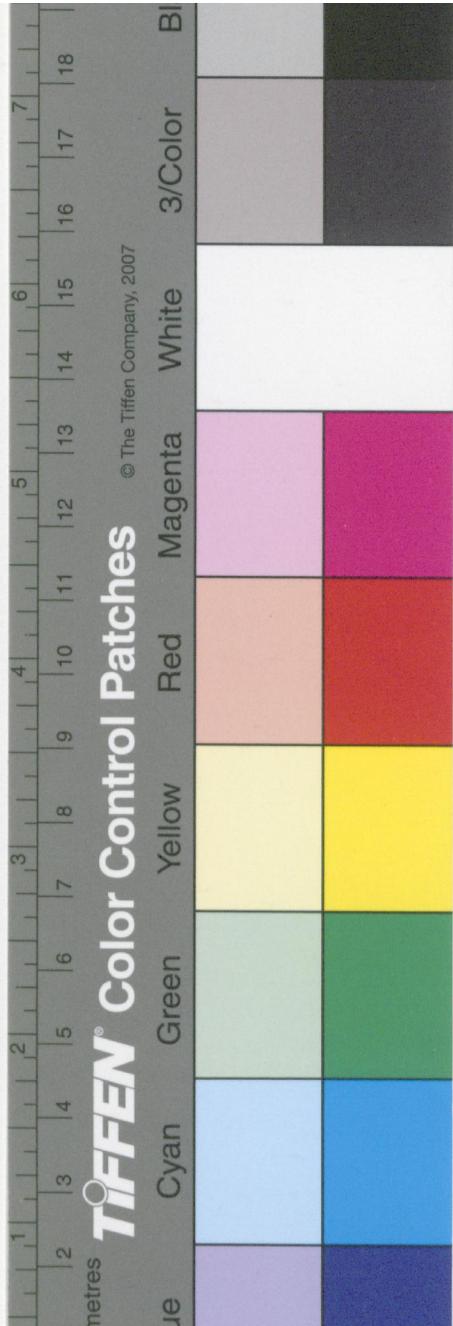
Eukla Vokaler:

lång <u>a</u>	i l. ex. fader	betecknas <u>/á:</u> fáder
se <u>e</u>	i l. ex. gret	bet. <u>e:</u> grét
se <u>i</u>	i l. ex. fri	bet. <u>i:</u> frí
se <u>o</u>	i l. ex. skog	bet. <u>ö:</u> skój
se <u>u</u>	i l. ex. nu	bet. <u>ü:</u> nú
se <u>y</u>	i l. ex. frysa	bet. <u>y:</u> frýsa

vante



	683		684
långt <u>ä</u> i t.ex. grå° hettekvarn med <u>ä</u> grå°		som <u>läs</u> är fallit i alla formattade	
de <u>ä</u> i t.ex. nära lekt. <u>ä</u> nära		minuter med många ord, der skift.	
de <u>ö</u> i t.ex. föj° lekt. <u>ö</u> föj°		Jewukan har långt <u>ä</u> l. <u>ä</u> gjord dessa	
kort <u>a</u> i t.ex. aften beteknas med <u>a</u> : aften		resprungt av consequent hettekvarn med	
de <u>e</u> <u>ä</u> i t.ex. växter, skanta med <u>e</u> <u>ä</u> skanta		<u>a</u> där <u>e</u> inte mer <u>ä</u> än <u>ä</u> . Såsom t.ex.	
de <u>i</u> i t.ex. fil beteknas med <u>i</u> : fil		i nylandskan: hol = ju. häl, dona ju. danna,	
de <u>o</u> i t.ex. blomma bet. med <u>o</u> : blomma		skoda ju. sköda, sola ju. sole, fogel	
de <u>u</u> i t.ex. lund bet. med <u>u</u> : lund		ju. fågel/svartor flugut i ju. fogel), rog	
de <u>y</u> i t.ex. flygda bet. med <u>y</u> : flygda		ju. råg - sjuut nyl. lygora ju. bärna, net	
de <u>ö</u> i t.ex. många bet. med <u>ö</u> : många		ju. näät, skera ju. skära, lesa ju. läsa	
de <u>å</u> je kort <u>e</u> (skilteorden dem emellan är i de flesta fall nästan utspelat)		m.fl., autsju° i nyl. idel korta vokaler, i	
de <u>ö</u> i t.ex. löjer bet. med <u>ö</u> : löjer		jewukan derivat idel långa. Nylandskan	
<u>Anm.</u> I synnerhet här roja i acht lågar att nu oralekten har kort <u>ä</u> eller <u>å</u> gjord ifj.		är formattidens ärs här bokställigen lika,	
		jewukan åter står grå° ett parav och juvar	
		stadien af tredjeutveckling.	



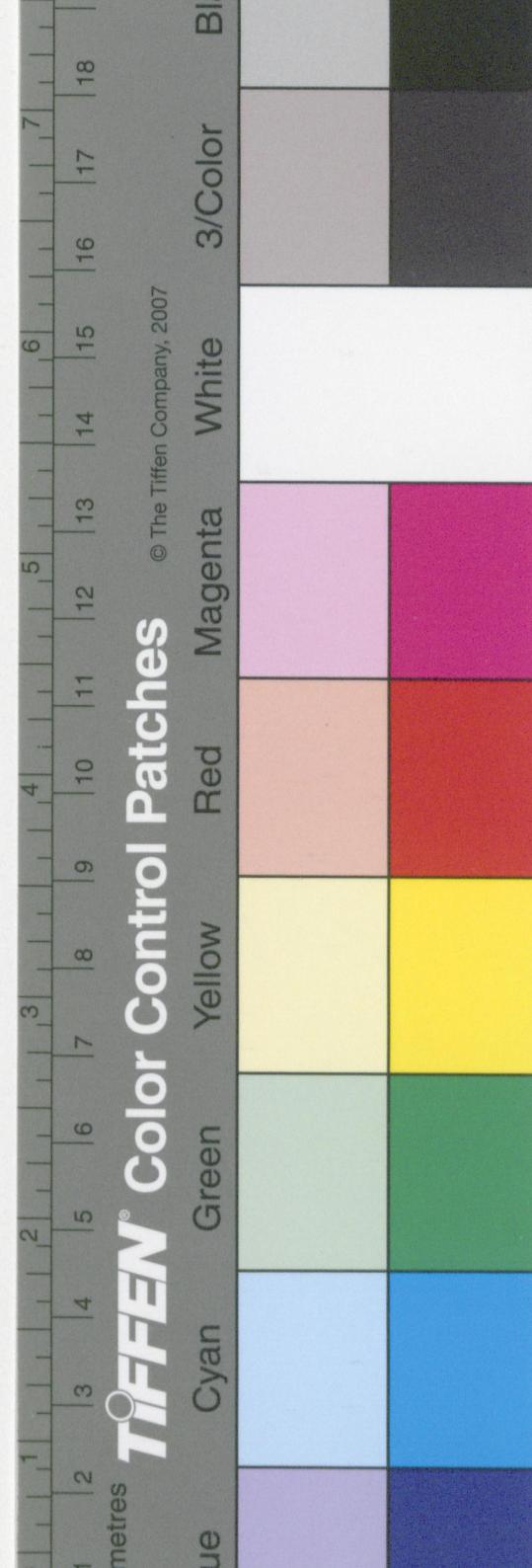
Diphonger, om sådana finnas, ber
tecknas med: ei, öi, öu, ie, ua, yo, ou.

Konsonanter

Vi hittar tecknas med v ej f; ej hittat
med j, g, gj, lj, hj, gg; tj med tg, g, k,
k med kg (o.f.v. hittat med ej en, en bokstaf).

Om, sagan stämmer är ju det i vissa oräkbara,
d har ett spetsomligt ljud, liknande det
engelska th, isol. p, tecknas det ð (i islandsk)
inträffar detta efter alla vokaler, samt vissa
konsonanter ifht r.) likaså om l har ett
tjockt blatt ljud likasåvissa ut, ja tecknas
det l.

Om. Noga iakt tas den i alla al-
lendrutsjans rälletter för skannande ejent-
ligen att kort vokal har framför enkel konsonant
i samma grundtonfölje, oaktadt framkunna han ante-
gra lång vokal framför enkel konsonant (skada
ngl. skoda) eller kort vokal framför dubbel
konsonant (borra ngl. bora). Detekteringen blir
noga äldre uttalit i dessa olika fall.



<i>Venska</i>	<i>Dialekten</i>
<i>Kriftvenskan</i>	
<i>Gaffelista</i>	gav.
<i>Litter</i>	
<i>laddar</i>	ledo.
<i>bad (publ)</i>	bad, bade.
<i>Cursaill</i>	
<i>bact (vb)</i>	bá.
<i>trans</i>	treno.
<i>land</i>	land, lande.
<i>band</i>	band, bande.
<i>kall</i>	kald.
<i>stall</i>	stall, stalle.
<i>hamn</i>	hamn, hamne.
<i>åttar(8)</i>	otta.
<i>hälla</i>	hald.
<i>läta</i>	legg.
<i>stā</i>	stá.
<i>åka</i>	tjor (åk nyttjas sällan)
<i>gång</i>	gang, gandji.
<i>gård</i>	gåt, gåte.
<i>hård</i>	hål.
<i>späddes</i>	späd' ²⁷
<i>tala</i>	tala.
<i>fär (subst)</i>	fär, fare.
<i>fär (vb)</i>	fär.
<i>vara</i>	vara.
<i>dåna</i>	dona (om åskan).

<u>Skriftstørnokan</u>	<u>Dialekten</u>
gammal =	gambel.
hål =	hol, hole.
hwart =	vart.
skåda =	skoda.
vatten =	vattne.
råg =	rågen.
stång =	stång, standj.
våga =	våg.
bref =	breiv, breive.
mest =	most.
gret =	grét.
men(konj) =	men.
beit =	beit.
fem(5) =	fem.
bred(sadj) =	bred.
elvva =	elva.
en, ett =	eins, eitt. ⁴⁾
hjelpa =	jelp.
rep =	reip, ripe.
stjelk =	stjelk, stjettji.
vet =	veit.
hemta =	hemt.
svettig =	svetito.
hem =	heim.

Den obeständiga formen förekommer i dialekten aldrig ensam li-
utan bestämming. Här, liksom i det följande, hafva legge formerna
blifvit uttala. Det endast en form finnes, ärö begge lika.

2) Detta och i många andra ord höras efter första konsonanten något ljud; nästan som borde konsonanten höras dubbelt, eftersom icke alltdeles fulltonig. Detta har betecknats med (?) efter konsonanten.

3) Ett förekommer endast i uttrycket: "klokko e eitt."



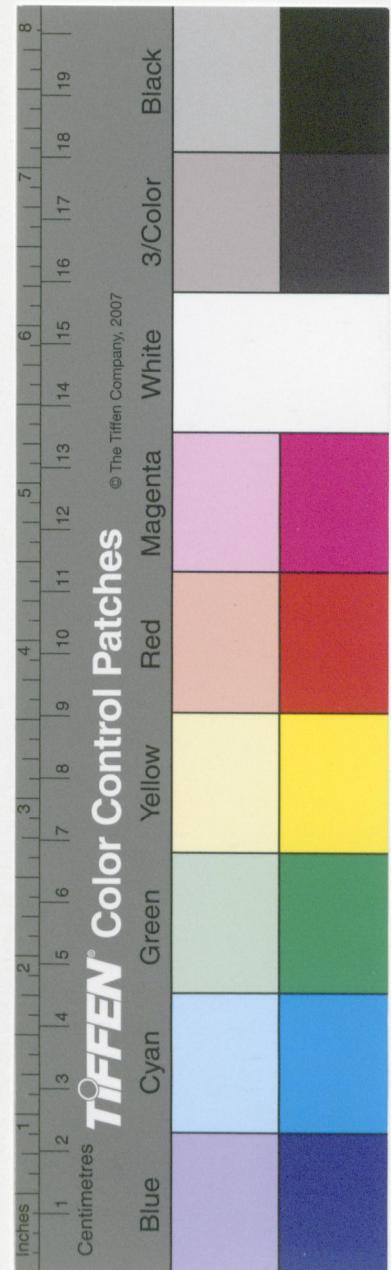
Skriftsvenskan Dialekten
 sken (subst) = stjén, stjéne.
 sken (vb) = stjéna.
 svit = vít.
 hit, dit = hi, ti.
 hvitt (adj neutr) = vit.²⁾
 grimma = grimo.
 timme = tim, time.
 ved = vede.
 sen (adj) = sein.
 sena (subst) = sino.
 svedja = svedi.
 sedan = sán.
 lefva = levá.
 vett = vet, vete.
 skepp = stjep, stjepa.
 emellan = millan, imillan.
 mig, dig, sig = me, te, de, se.
 vinter = winter, vintre.
 brinna = brinn.
 fisk = fisk, fistje.
 åta = ita.
 dådan = tán.
 socken = sökn, sökne.
 blomma = blómo.
 sol = sól, sole.
 sko = shó, shóe.

¶ Ordet förekommer endast i sammansättningarna:
soltjine, månstjine.
 2) Ordet förekommer adverbialt. Närtr. hos adj i dial. finnes ej.

Skriftsvenskan Dialekten
 stor = stör.
 golf = gol, golven.
 oxe = ok, okse.
 locka = lokk.
 koppar (met) = koppare.
 koppar (karil) = köppa.
 moln = moln, molnes
 komma = komar.
 fors = fors, forse.
 sommar = somar, somare.
 borra = bora.
 bok = bök, botji.
 dotter = dötro.
 moder = módro.
 son = son, sone.
 bott (vb) = bod.
 trott (vb) = trod.
 torka = tórk.
 tjur = oks, okse (pytl, pytl)
 nu = nu
 bjuda = bedi.
 grund (subst) = gründ, grände.
 grund på sjön = grunno.
 skum = vedo.
 bud = bod, boote.
 dugor = doga.

Skriftsvenskan Dialekten Skriftsvenskan Dialekten
 duk = dük, dutji.
 lukt = dám, dame.
 sund = sönd, sönde.
 udde = nabba.
 stuga = stugo.
 duv = tu, du.
 rutten = rötin.
 konna = kuna.
 ny = nyi.
 nytt = nyitt.
 lysa = lyis.
 fluga = fluw.
 stryk = strik.
 ryka = roik.
 kryssa = kryiss.
 rymma = ryim.
 ytter, ytterst = yttran, yttrast.
 mycket = mytji.
 stycke = stykk, stytji.
 kalla = tjeldo.
 vända = vend.
 längre, längst = lengor, lengst.
 hår, der = jer, ter.
 läsa (en bok) = lesa.
 läsa (ett lag) = lás.
 lära = lärs.
 knä = knä.
 trå = trå.
 skräva = stjera.

Skriftsvenskan Dialekten
 släcka = sekke.
 väfva = weva.
 tjöra (subst) = tjero.
 nät = net, nete.
 båra = bjera.
 vän (subst) = ven, venne.
 hälft = halvo.
 jämnt = jemt.
 sämre, sämot = sember, semot.
 ställa = stell.
 sätta = seti.
 lön = lono.
 brod = bro.
 doma = dom.
 blöda = blöd.
 hö = höiji.
 rod = rø.
 öra = ora.
 trost = tröst, troste.
 bröst = bröst, bryste.
 bönder = bond, böndre.
 köld = tjöld, tjölde.
 glömma = glöm.
 gömma = djom.
 fotter = fot, fötre.
 mädrar = módro, mædra.
 döttrar = dötro, döttra.
 sönor = son, sonja.
 dröm = drøm, drøme.



<u>Skriftlovenskan.</u>	<u>Dialekten.</u>	<u>Skriftlovenskan.</u>	<u>Dialekten.</u>
bössa =	bysso.	sköna =	tjör!
bröt(pb) =	brötut.	öster =	öster.
tjöt =	tjötut (forek. sällan).	stad(pb) =	stó.
tröskar =	trysk.	bad(pb) =	ba.
lösas =	lis, lisas.	glad =	gláð l. feijur.
möss =	mös, mösa.	stad =	stá, stán.
öppen(sadj) =	yppi.	red =	reid.
oppnas =	ypn.	gnecl =	kneid.
dromma =	drom.	med =	me
gröt =	gröjt, gröte.	hvað =	va.
skörd =	stjöl, stjöle	vad =	vád, vade
lös =	lös.	spjöð =	spjø.
före(subst) =	före.	hemman =	heiman, heimane.
för, före(pb) =	fyrir	lakan =	lakan, lakane.
trött =	tröctto.		
Uttalas {g och k} {gg och kk} som j och tj {lägg och tti} eller hårdt (g' och k') i			

<u>Skriftlovenskan.</u>	<u>Dialekten.</u>	<u>Skriftlovenskan.</u>	<u>Dialekten.</u>
góra =	djera.	håringen =	tjerndjö.
gók =	góuk, góuttji	höket =	tjötji, tjötji.
gömma =	djøm.	saken =	satji.
gernar =	djern.	viken =	vitji.
geting =	djeiting, djeitindji.	boken =	bötji.
girig =	djiro.	öket =	finnesej i dial.
gaupsa =	djeups.	taket =	tätji.
gifva =	dje.	väggen =	veddöji.
wägen =	veiji.	ryggen =	ryadji.
rägen =	rägen.	hugget =	hoddji.
tinget =	tindji.	taggen =	taddji.

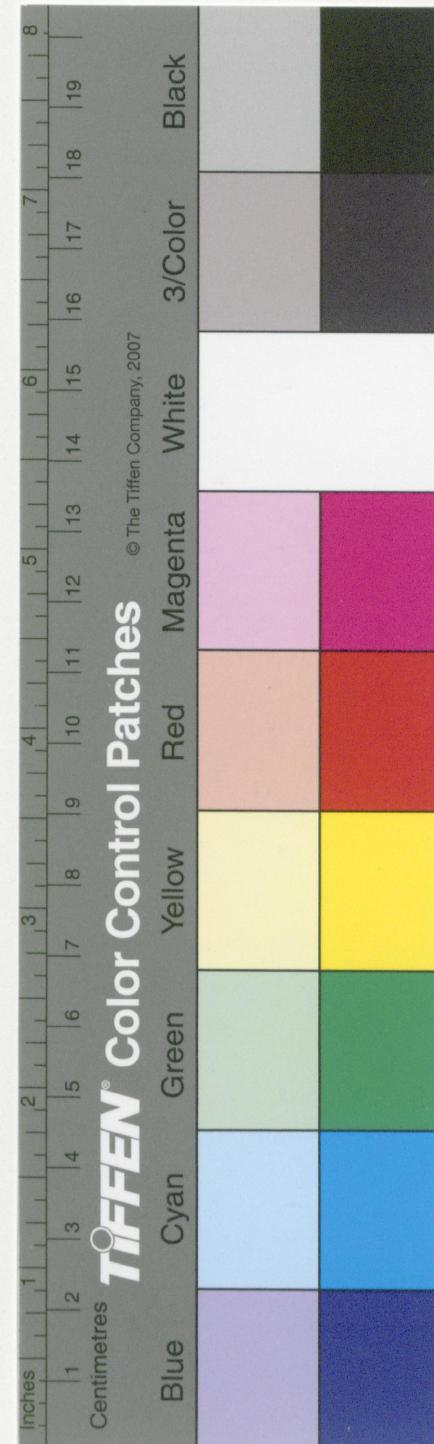


Skriftvenskans. Dialekten.

trågen = trågen.
 säcken = settji.
 träckan = skåne.
 locket = lotji.
 mycket = mytji.
 # målad = måla.
 skapad = skapa.
 tjärad = tjera.
 jag = ja.
 dag = da, dán.
 tog(vb) = to.
 nog = no.
 läg(adj) = läg.
 läg(vb) = lä.
 ✓ nap = hår, håve.
 hata = hata.
 hota = ónas.
 halm = halme.
 hvor = vann.
 hvem = vem.
 hvila(vb) = vil.
 hvila(subst) = vilo.
 hvaf = vap.
 hvässa = veti, stund, vess.
 hvälva = velv, om ugnar, broar o.s.v.
 fjärd = fjäl, fjale.
 bord = ból, bôle.
 verld = värden
 vard(adj) = valo.

Skriftvenskans. Dialekten.

träcken = statiji (sällan).
 fogel = ful, fule.
 segel = segel, segle.
 äker = äker, äkre.
 saker = saker.
 # i våras = i våras.
 i vintras = i vintras.
 knappt = knafft.
 knäppt = knefft.
 köpte = köft.
 döpt = doft.
 lugn = lont (endast adverbielett).
 ugn = im, inne.
 välsigna = velsin.
 vagn = vagn, vagne.
 agnar = agna.
 regn = regn, regne.
 regna = regn.
 räfsa = reppso.
 tofs = tappso.
 tofs = tappse el. taffse.
 tvärt = tvess el. travs.
 trillingar = trillinga.
 twaga = twaga.
 qväll = kveld, kvelde.
 spjäll = spjeld, spjelde.
 mull = möld, mölde.
 håll = hold, holde.
 sall = sold, solde.



<u>Skriftvenskan</u>	<u>Dialekten</u>	<u>Skriftvenskan</u>	<u>Dialekten</u>
gaf =	gav.	sälja =	sold.
graf =	gräv, gräve.	buttra =	bölder.
blef =	walt.	bjälra =	bjeldro.
stef =	steiv, steive.	till =	ti
af =	är.	skall =	ska.
utaf =	är.	vill =	vill.
stygo =	stugo	dum =	dömb.
gnaga =	knaga.	dom(stoft) =	damber.
kam =	kamba.	rund =	rönd, hettre trind.
gamla =	gambel.	tand =	tand t. tann, tandel t. tanne.
samlas =	sambel.	hund =	hönd, hönde.
kom(lipf) =	kom'(ren aspiration)	efter =	ett
timra =	timber.	vridas =	vrid.
timmer =	timbre.	vrenskas =	vrensk.
barndig =	basli, hettre båno.	vrist =	vrist, vriste.
vind(subst) =	vind"	vred(fad) =	vred(fallen), vred, arg.

Fz. 1) Har d/t. st. i glad, flid, vārd) något annat slags gud än i skriftvenskan?

Sv. 1) Nej.

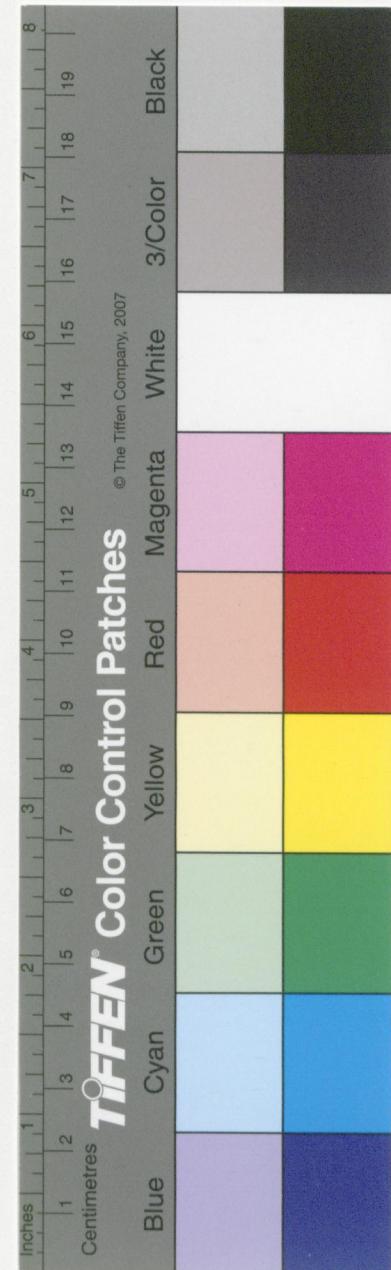
Fz. 2) Har bokstäver l/r gvt annat gud än i skriftvenskan?

Sv. 2) Efter s uttalas det på ett eget sätt, nästan omöjligt att beteckna.

Översättningar till dialekten

Sv. jag skräder ikke hunden efter hans här.
Dial. Ja skräder int hönde ett häre hans.

Sv. Du kvitar dig för ofta på vägen	Dial. Tu vitar de för tykelt på veiji.
Sv. Han kallar sitt barn till Anna.	Dial. Han kallar båne sin ti Ann.
Sv. Vi fråga karlen: hvart skal du gå?	Dial. Vi frågas kärn: varit ska du gå?
Sv. Ni skära rägen, innan han är mogen.	Dial. Ni stjer rägen, fören e' e galii
Sv. De tala många underliga ting.	Dial. Ti talar mang önderli ting.
Sv. Jag skräda den rask mannen i ögat.	Dial. Ja skoda han rask kam i øga.
Sv. Du gräftade hela dagen i din ång.	Dial. Tu grefta heila dan i endji din.
Sv. Hon mjölkade sina kor här morgon och afton.	Dial. Hön molkka köldöna sín varin morn och kveld.
Sv. Vi frågade om vägen i den första byn.	Dial. Vi frågas ett veiji i första byji.
Sv. Ni timrade ett stort skepp förra året.	Dial. Ni timbra ein storan stjep' förra året.
Sv. De hittade bruden död i stugan.	Dial. Ti hitta brude dö i stugo.
Sv. Ropar drängen, som är i stallt.	Dial. Rop' ett drendji, so jer i stallt.
Sv. Fråga modren och fadren efter deras barn.	Dial. Fråg modro o fadre ett båne deiss.
Sv. Du har badat här gevåll hela vintern.	Dial. Tu har bada varin kveld heila vinter.
Sv. Pronomen den, dat (dial he) boklemmas oftaast inuti meningon sitt t. och gäder då endast e. Ang. acc. af han gäller detta samma.	Dial. Pronomen den, dat (dial he) boklemmas oftaast inuti meningon sitt t. och gäder då endast e. Ang. acc. af han gäller detta samma.



Sv. De hade hvilat på hvarst ställe i socknen. 693

Dial. Ti ha vila" på varin rüm i sökne.

Sv. jag skall stådsla ^{ny piga} _{nya jugor} åt bonden.

Dial. ja ska ståsel ^{ny pigo} _{nya pigona} ot' bönder.

Sv. Du skall måla huset rödt, dörren svart, fönsterposterna
hvita, men släden grön och karran gul.

Dial. Tu ska mål stugo ti rö, döre ti svart, ^{glas} fönsterposta
ti vit, men sleda ti grön o tjierrö ti gäl.

Sv. Det må i dag regna, blott det i morgon är väckert.

Dial. He må i da regn, bara e i morn e väkert.

Sv. I skolen söka, ropande honom af all makt.

Dial. Ni ska sök, ropand öno av all makt.

Sv. Jag gömmer pengarna; på det att ingen må ^{stala} _{dem}.

Dial. ja djömler penga, för at' ingan' ska stjala dem.

Sv. Du tycker att flickan är väckrare än brodren.

Dial. Tu tykker att flicko e fäger en bröre.

Sv. Han reser till Helsingfors hvar månad.

Dial. Han reiser ti Helsingfors varin måna.

Sv. Vi byggas ny kyrka, när den gamla ramlat.

Dial. Vi bygger nya tyrtjo, to he gambel ha rambla.

Sv. I byten(ni byta) hästar på alla marknader.

Dial. Ni cyter hesta opo varin markna.

Sv. Sjömannen lyfta ankaret och segla söderut.

Dial. Sjömandre lyftar ankare o seglar söderut.

Sv. Jag räckte honom handen och sade farväl.

Dial. Ja rekkt ot' öno hande o så farväl.

Sv. Du lypte mer än andra genom din klädsel.

Dial. Tu lybst meir en áder díjino klåda din.

¶ Dialekten gör ej skillnad mellan perfektum och plusquamperfektum.



- Sv. Slagskämpen hötte med kniven åt de andre.
Dial. Slaksbölte hösta me knive ot' ti äder.
Sv. Vi vände om och reste tillbaka till staden.
Dial. Vi vend okring o reist tilbaka ti stan
Sv. Ni läste boden och satte nyckeln i låcket.
Dial. Ni last bode o lä nyttile i låcket.
Sv. Hundarne skälde i natt på någon.
Dial. Hönda stjelt i natt po nán.
Sv. Göm ringen och visa den åt ingen.
Dial. Djom rindje o vis e ot' ingan.
Sv. Kläden eder så, som andra hafta klätt sig
Dial. Klå el. klain är förs, so äder ha klädi se.
Sv. Vi skola löpa uppför backen och upp på berget
Dial. Vi ska löpa öppför bakka o öpp po björji.
Sv. Vi hafta byggt nya lador och gjort ny gårdsård.
Dial. Vi ha byggd nya ledona o slaga nyj ~~och~~ kergale.
Sv. Thaden(nu hade) icke vändt hem då ånnu.
Dial. Ni ha int vend heim to en.
Sv. Kvinnorna tro icke hvad han säger dem.
Dial. Kvinnaftje tror int va han seir ot' dem.
Sv. Torparen bodde långt från vägen vid ett tråk.
Dial. Torpare bód lantkt från veijen ve ein tråk.
Sv. Han kom roende över viken och sjöng
Dial. Han kom róand yvi vitji o sjongd. (icke sju-jud)
Sv. Huru många skjortor har hon sytt? En eller två?
Dial. Huru mang skjorto ha ör spona? Ein eller två?
Sv. När drängarna träffas, sköta de talas vid.
Dial. So drendja råkas, ska di talas vid.



Sv. Det är tio år, sedan huset sätts målades.
Dial. He e tiji år sám húse vått sätts måla!'
Sv. Den svarta mårn byttes mot en röd hingst.
Dial. He svart merre vått bytt mot ein röan vrensk.
Sv. Der bygges nu ett nytt fähus på gården.
Dial. Ter byggs nu ein nyian fous ^{opo} po gale.
Sv. Skadarna ska dras ut och spänna före.
Dial. Skedöna ska dras ut o spänna fyrir.
Sv. Har det fåtts mycket fisk med noten i år?
Dial. Ha e foas mytji fiska me nöte i år?
Sv. Det lystes i kyrkan för dem fista söndags.
Dial. He vått lyist i tjyrtjo för dem fista sondas.
Sv. Han bands fast i båten och roddes över ån.
Dial. Han vått böndi fast i båte o rod' yvo ågi.
Sv. Han skrek: slåss pojkar! Och de slagor.
Dial. Han skreik: slåss pojka! O ti slott.

Skriftvenskans. Dialekten. Skriftvenskans. Dialekten.

En sten = Ein Stein. Två stenar = Två stein.
 En sjö = Ein sjö ^{och} ~~sjö~~. Två sjöar = Två sjö.
 En himmel = Ein himmel. Två himlar = Två himmil.
 En fogel = Ein fül. Två foglar = Två füts.
 En morgon = Ein morn. Två morgnar = Två morn.
 En tiipp = Ein töpp. Två tippar = Två töpp.

1) Det enkla impf. paus. nyttjas knappt af något verb med aktiv form. 2) prep. po lyder oftaast opo. 3) Detta liksom trotsigen alla verba deponentia bokhåstadet paus. impf. 4), medan dial. ej åtskav enz till formen det paus enkla impf.

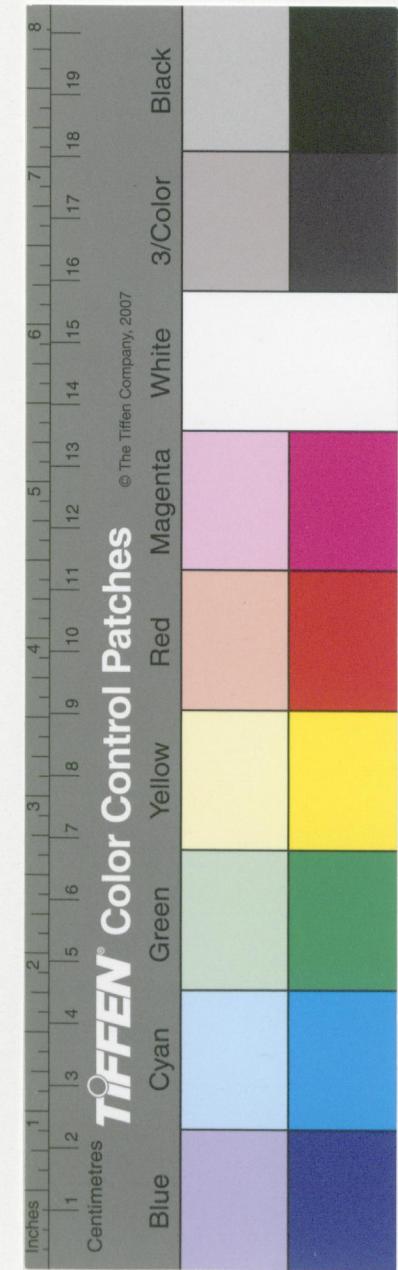
<u>Skriftvenskans</u>	<u>Dialekten</u>	<u>Skriftvenskans</u>	<u>Dialekten</u>
En åker =	Ein åker.	Två åkror =	Två åker
En hammare =	Ein hamar.	Två hamrar =	Två hamar
En fjärding =	Ein fjälöng	Två fjärdingar =	Två fjälöng
En brud =	Ein brud.	Två brudar =	Två brud
En bro =	Ein bro.	Två broar =	Två bro.
En axel =	Ein aksel.	Två astar =	Två aksel.
En socken =	Ein sökn.	Två soknar =	Två sökn.
En fjäder =	Ein dün.	Två fjädrar =	Två dün.
En haring =	Ein tjerng.	Två haringar =	Två tjerng.

1) En fjeder = Ein fjedro. Två fjedrar = Två fjedro.

Fr. 1) Bildas genitivus af alla dessa genom tillägg af st?
 Sv. 1). jo.

Fr. 2) Få dessa ord i dativusfl. då de föregås af med, från, af, åt m.fl.) någon ändelse?
 Sv. 2) Nej.

En vän = Ein ven. Två vänner = Två ven.
 En led = Ein led. Två ledar = Två led.
 En smed = Ein smed. Två smeder = Två smed.
 En stad = Ein städ. Två städer = Två stä.
 En -bonde = Ein bönd. Två bönder = Två bönd.

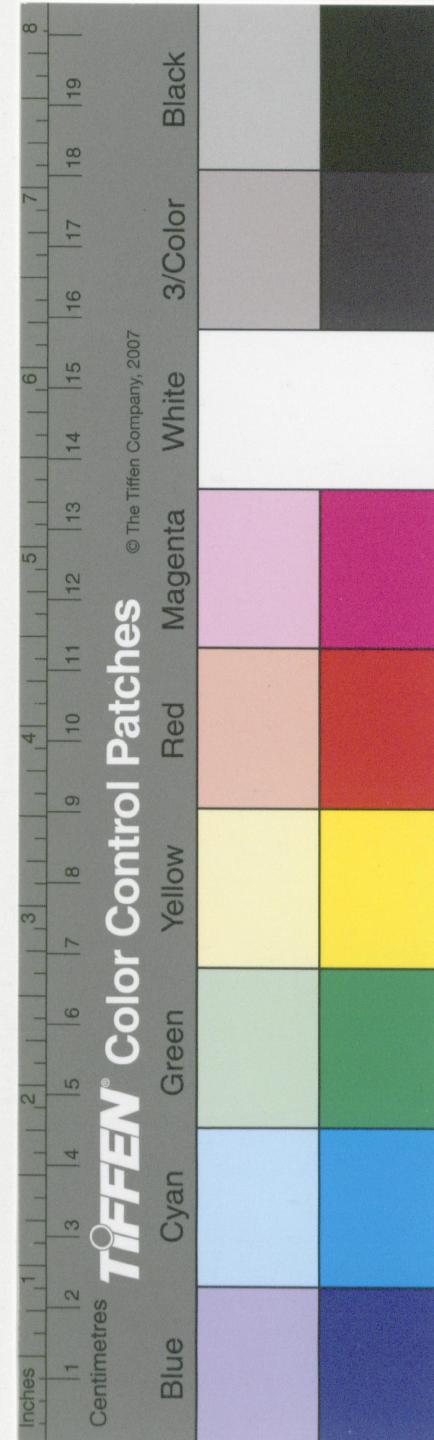


<u>Skriftsvenskan.</u>	<u>Dialekten.</u>	<u>Skriftsvenskan.</u>	<u>Dialekten.</u>
En sak =	Ein sâk.	Två saker =	Två sâk.
En not =	Ein not.	Två nötter =	Två nót
En hand =	Ein hand.	Två händer =	Två hand.
En mast =	Ein mast.	Två mäster =	Två mast.

Fr. 1) = nyss föregående Fr. 1.
 Sv. 1) = Fr. 1
 Fr. 2) = Fr. 2.
 Sv. 2) = Fr. 2.

#

Leka nyttjas ursprungligen i dialekten endast om fiskar. Då det nyttjas i annan betydelse, så heter det i inf leik, om fiskar deremot leik. Ett egendomligt uttryck är: vå leiker ter nü; då något ej rinner



pag. 4 i ny föjd.

Skriftvenskan Dialektus.

En sak

En nöt

En hand

En mäst

Fr. 1) = nysföregående Fr. 1.

Fr. 1).

Fr. 2) = nysföregående Fr. 2.

Fr. 2)

#

En klippa = Ein stépar.

En liggare = Ein tiddjar.

En torpare = Ein torpar.

Ett barn = Ein båm.

Ett segel = Ein segel.

Ett hemman = Ein heimman.

Ett hål = Ein hol.

Ett hus = Ein huis.

Ett nät = Ein net.

Ett ref = firnesej i dial.

Ett skot = Ein skót.

Ett skott = Ein skot.

Ett öd = Ein öl.

Fr. 1) = Fr. 1. jo.

Fr. 2) = Fr. 2. Nej.

En abbörre = Ein abbör.

En gubbe = Ein göbb.

En manne = Ein måna.

En oxe = Ein oks.

En hane = Ein hana.

En hare = Ein hara.

En baka = Ein bakka.

En droppa = Ein droppo.

En haka = Ein haka.

En staka = Ein staka.

Fr. 1) = Fr. 1. jo.

Fr. 2) = Fr. 2. Nej.

Skriftvenskan Dialektus.

Två taker

Två nötter/notar)

693

Två händer

Två mäster.

Två barn = Två båm.

Två segel = Två segel.

Två hemman = Två heimman.

Två hål = Två hol.

Två hus = Två huis.

Två nät = Två net.

Två ref

Två skot = Två skót.

Två skott = Två skot.

Två öd = Två öl.

Två abbörar = Två abbör.

Två gubbar = Två göbb.

Två manar = Två måna.

Två oxar = Två oks.

Två hanar = Två hana.

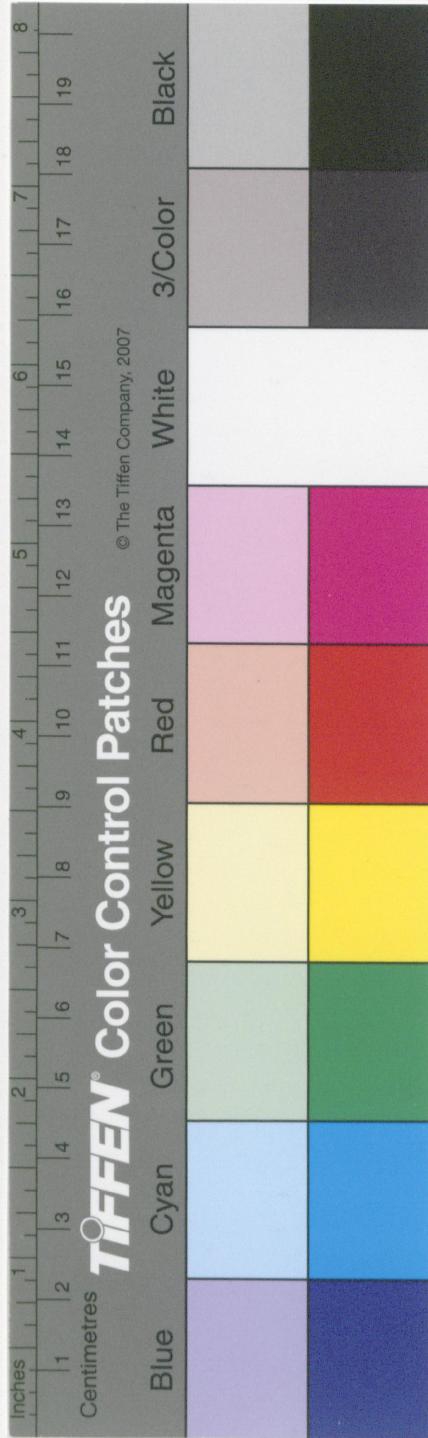
Två harar = Två hara.

Två bakkor = Två bakka.

Två droppar = Två droppo.

Två hakar = Två haka.

Två stakar = Två staka.



Skriftspråkan Dialekten

En brygga = Ein brygdejo.
 En gädda = Ein djeddo.
 En grissma = Ein grimo.
 En källa = Ein tjeldo.
 En klocka = Ein klokka.
 En leva = Ein fino.
 En haka = Ein haka.
 En stuga = Ein stugo.
 En tråna = Ein treno.
 En fena = Ein fins.
 En l. = L. njo.
 En 2. = Sv. 2. Nek.

Att öga = Ein øga.
 Att ora = Ein øra.
 Att hjorla = Ein jettas.
 Att ankare = Ein ankar.
 En kälte = Ein bølt.
 Att fålle = Ein rium.
 Att bråde = Ein brå.
 Att dike = Ein dik.
 Att spänne = Ein spenn.
 Att vittna = Ein vittor.
 Att spöke = Tonte(bet)(2).
 En bo = Ein bo.
 Att frö = Ein frökön.
 En knå = Ein knå.
 Att trå = Ein trå.
 Att spö = Ein spö.
 Sv. 1. Sammanma Jam fir.
 Sv. 1. Densamma Jam förr.

Sv. 2. Sammanma Jam fir.
 Sv. 2. Densamma Jam förr.

Skriftspråkan Dialekten

Två brygger = Två bryddjo.
 Två gäddor = Två djeddo.
 Två grimmer = Två grimo.
 Två källor = Två tjeldo.
 Två klockor = Två klokka.
 Två fenor = Två fino.
 Två haka = Två haka.
 Två stugor = Två stugo.
 Två trånor = Två treno.
 Två senior = Två fins.

Två ögon = Två øga.
 Två öron = Två øra.
 Två hjortar = Två jettas.
 Två ankare = Två ankar.
 Två bältor = Två bølt.
 Två fläckor = Två rium.
 Två bränder = Två brå.
 Två diken = Två dik.
 Två spänne = Två spenn.
 Två vittnar = Två vittor.
 Två spöken =
 Två bon = Två bo.
 Två frön = Två frökön.
 Två knän = Två knå.
 Två trå = Två trå.
 Två spö = Ein spö.

Skriftspråkan Dialekten

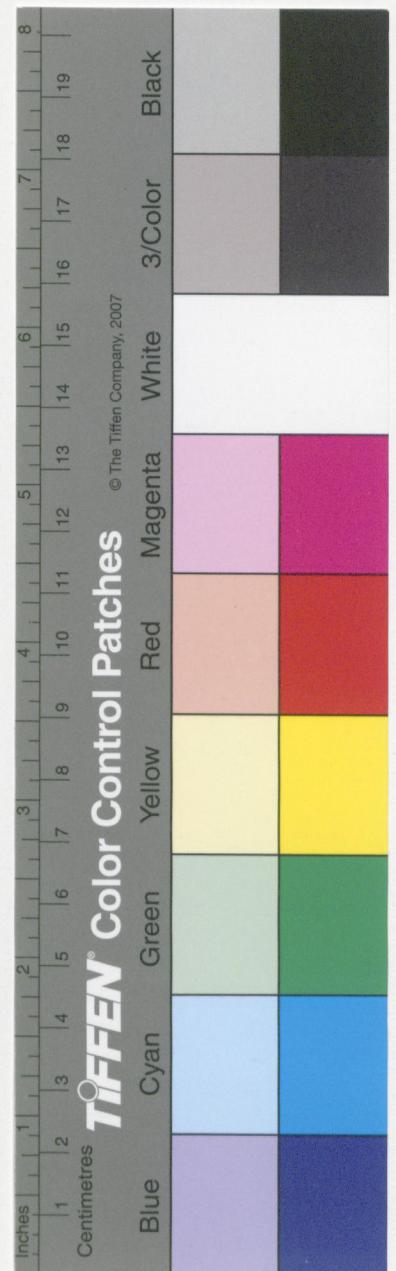
hast-en = hast-e.
 hund-en = hond-e.
 prost-en = prost-e.
 storm-en = storm-a.
 grop-en = grop-e.
 stjed-en = stjed-e.
 not-en = not-e.
 aksel-n = aksel, akse.
 brud-en = brud-e.
 stein-en = stein-e.
 sökn-en = sökn-e.
 morn-en = morn-e.
 väder-n-en =

led-en = led, ledes.
 man-n-en = kår, karn.
 sjö-n = sjø.
 bro-n = brø-e.
 måne-n = måna.
 oxe-n = oks-e.
 hane-n = hana.
 släd-en = sleda.
 droppen = droppo.
 gjöda-n = djeddo.
 kärra-n = fjerro.
 stuga-n = stugo.
 fena-n = fino.
 fil-en = filo.
 fägel-n = füll-e.
 tall-en = tall-e.
 mur-en = mür-e.
 åker-n = åker, åkre.
 märr-en = merr-e.
 fjäder-n = dien-e.
 stiggar-en = tiddjar-e.
 steggar-en = stjepar-e.
 Jordet är ej ursprungligt i dialekten och rojer sig före osäkerhet vid användning.

Skriftspråkan Dialekten

hästar-de = hast-a.
 hundar-ne = hond-a.
 prostar-nw = prost-a.
 stormar-nw = storm-a.
 gropar-na = grop-a
 stjedar-na = stjed-a
 notar-na = not-a.
 akslar-na = aksel, akslar.
 brudar-na = brud-a
 steinar-nw = stein-a.
 söknar-na = sökn-a.
 morgnar-ne = morn-a.
 värmes-nw

leder-ne = ledja.
 männer-ne = kår-a.
 sjöar-ne = sjøas.
 broar-na = braa.
 månar-ne = måna, månöna.
 okar-ne = oks-a.
 hanar-ne = hana, hanöna
 slädar-ne = sleda, sledöna.
 droppas-ne = droppo, droppöna.
 gäddor-na = djeddo, djeddöna.
 kärnor-na = fjerro, fjerröna.
 stugor-na = stugo, stugöna.
 fenor-na = fino, finöna.
 filar-ne = filo, filöna.
 foglar-nw = fil-a
 tallar-na = tall-a
 murar-ne = mür-a.
 åkrar-ne = åker, åkra.
 märrar-na = merr-a
 fjädrar-na = dien-a.
 stiggar-ne = tidojar-a.
 steggar-ne = stjepar-a.



Skriftformskan. Dialitter.

fjordolgen = fjälöng, fjälöndji.
lag - eu = bōv - e.
rygg - eu = rygg, ryddji.
bank - eu = bank, bantji.
krok - eu = krok, krotji.
krog - eu = krov - e
vik - eu (pbt) = vik, vitji.
aug - eu = eng, endji.
läg - et (pbt) = läg, taji.
tak - et = tak, tatji.
ställ - et = stjeggi, stjedadi.
tök - et = tjök, tjötji.
lock - et = lok, lötji.
dik - et = dik, ditji.
mark - et = markk, markti.
stykk - et = stykk, stytkji.
hus - el = huis - e.
hål - et = hol, hole.
nät - et = net, nete.
skatt - et = skot, skote.
ord - et = ól - e
barn - et = bån - e.
beräd - et = brå - e.
beltt - et = belt - e.
spänn - el = spenn - e.
bō - et = bō - e.
frö - et = fröikom - e
strå - el = strå - e.
öga - l = öga
njesta - l = jertta.
är - et = är - e.
torp - et = torppa.
lass - et = lass - e.
bein - et = bein - e.
hand - eu = hand - e.
mast - eu = mast - e.

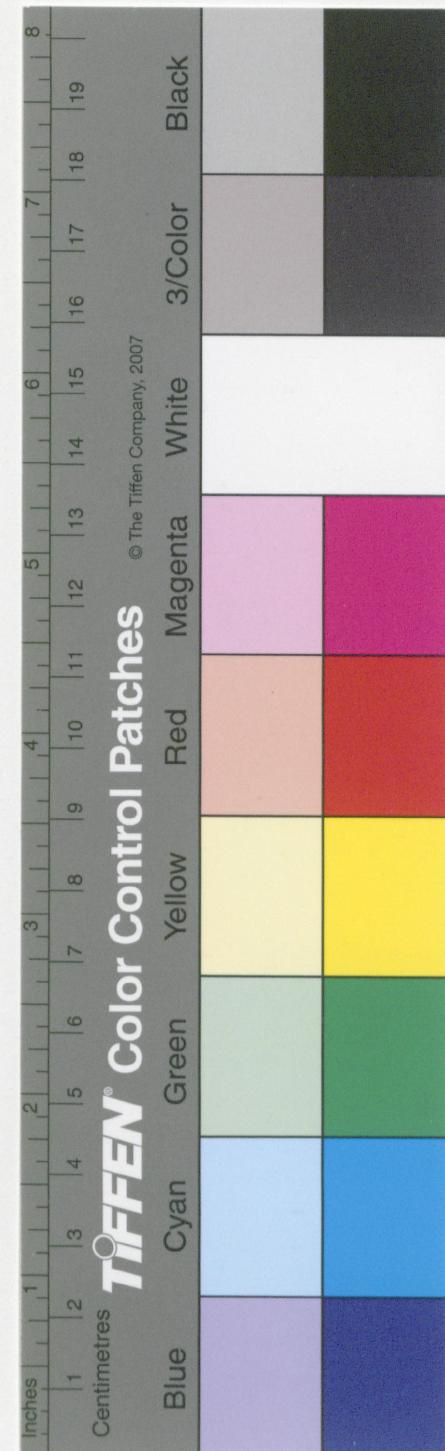
Skriftformskan. Dialitter.

fjordolgen - ne = fjälöng - a
lagar - ne = bōv - a.
ryggar - ne = rygg - a.
bankar - ne = bank - a.
krokar - ne = krok - a
krogar - na = krov - a
vikar - na = vikta.
augar - na = eng, endja.
läg - eu = läg - a.
tak - eu = tak - a.
ställ - eu = stjeggi - a.
tök - eu = tjök, tjötja.
lock - eu = lok - a.
dik - ena = dik - a.
mark - ena = markk - a.
stykk - ena = stykk - a.
hus - en = huis - a.
hål - en = hol, hola.
nät - en = net, neta l. netja.
skatt - eu = skot, skota.
ord - eu = ól - a.
barn - en = bån - a.
beräd - ena = brå - d - a.
beltt - ena = belt - a.
spänn - ena = spenn - a.
bō - na (en) = bō - a.
frö - na (en) = fröikorn - a.
strå - na (en) = strå - d - a.
öga - na (en) = öga, ögonna.
njesta - na = jertta, ferttöna.
är - eu = är - a.
torp - eu = torppa - a.
lass - en = lass - a.
bein - en = bein - a.
hand - ena = hand, hendre.
mast - ena = mast, mestre.



Översättning

- Sv. En svart hingst. En svart merr. Ett svart svin.
 Dial. Ein swartan vrensk. Ein swartan merr. Ein swartan svín.
- Sv. En stark karl. En stark qvinna. Ett godt barn.
 Dial. Ein stedoan^u kár. Ein stedoan kvinnjón. Ein braan bánn.
- Sv. Han såg en röd häst, en hvit ko och ett svart får.
 Dial. Han så ein röans hest, ein vitan köddo o ein svartan får.
- Sv. Jag gaf dessa böcker åt en rask karl, åt en god qvinna och åt ett smått barn, hvilka alla var flitige.
 Dial. Jäg gav hiss bökra o' ein raskan kár, o' ein braan kvinnjón o' ein smällan bánn, so all var flito.
- Sv. Bruna hästar, röda kor och svarta får är de bästa
 Dial. Brun hästa, rö köddöna o svart färar e ti best.
- Sv. Sälj din flinke häst, din hvita ko och ditt fetta svin.
 Dial. Seli kvikk häste din, vit köddo din o seit svine din.
- Sv. Det gamla måtet finns bland de nya måten.
 Dial. He gambel nète finns i lag me ti nyju netja li netá.²⁾
- Sv. Mine röde hästar. Minas hvita kor. Minas fetas svin.
 Dial. Min rö hästa. Min vit köddöna. Min seit svina.
- Sv. Jag gaf åt min gamle far en ny vacker mössa.
 Dial. Jäg gav o' gambel far min en nyijan grannan myssu.
- Sv. Han gifver åt sin fattiga moder och åt sitt lilla barn allt.
 Dial. Han ejer o' fati mödro sín o o' lisb báne sín allt.
- Sv. Flickorna är vackra. Nötens är gamla.
 Dial. Flikköna e grann. Nötja e gambel.
- Sv. Huset är målat, porten är målad, men fönsterluckorna är omålade och i thusen förstörda.
 Dial. Stugo e måla, porte e måla, men fönsterluiköna e omåla
 o i thusen förstört.
- 1) Stark mytgas endast om drycker. 2) Netja det genuina.



- Sv. Den olärde mannen. Det kortsomda spettet. 703
Dial. Han är lärde kärn. He kortsomda spete.
Sv. Detta trå är både grof, högre och äldre.
Dial. Hitt trå e bo gröver, höger o elder.
Sv. Mannen är bättre och yngre än hustrum.
Dial. Kärn e beter o ynger en tjerndjie.
Sv. De vore flere och hade tyngre och längre tillhugg.
Dial. Ti var fler o hä tynger o lenger tillhögga.
Sv. En klokare man än en trågnare hustru finns ejt.
Dial. Ein slävare kärn e ein flitoare tjerng finns int.
Sv. Ett vackrare barn och friskare föraldrar har jag ej sett.
Dial. Ein grannare bän o friskare föreldra ha ja int fitt.
Sv. Den böste hingsten, den allra jämta kon och det minsta faret.
Dial. Han best vrenstji, he ali fjämt köddo o he minst fare.
Sv. I den nedre kammaron står det allra nyaste bohaget och i det mellersta rummet bor yngsta dottern.
Dial. I he nedran kamare står ti ali nyijast kapina o i he millerot rüme bor yngst dotro.

Dialektens räkneord.

- Grundtal: Ein, två, tri, fyra, fem, seks, sju, sju (sche schw), otta, nio, tio, elva, tolv, trettion, fjortion, femton, sekston, sjutton, arerton, nitton, tjugo, tjugoen, tjugotvå etc, tråti, fyriti, femti, seksti, sjutti, ototi, nitti, einkondra, tvåkondra, trikondra etc, eintusen, tvåtusen etc, ein miljón, två miljón.
Ordningstal: Första, anna, tridi, fjäl, femt, sjätt, sjuond, ottond, niojond, tiojond, elft, tolfte, trettond, fjortond, femtond, sekstond, sjuttond, arerton, nittond,

704
tjugond, tjugoförsta etc, ein o tjugond, tråtiond, fyritiond, femtiond, sekstond, sjuttond, ototon, niotond, hondraond, tvåkondraond, tisend, tråtisend etc.

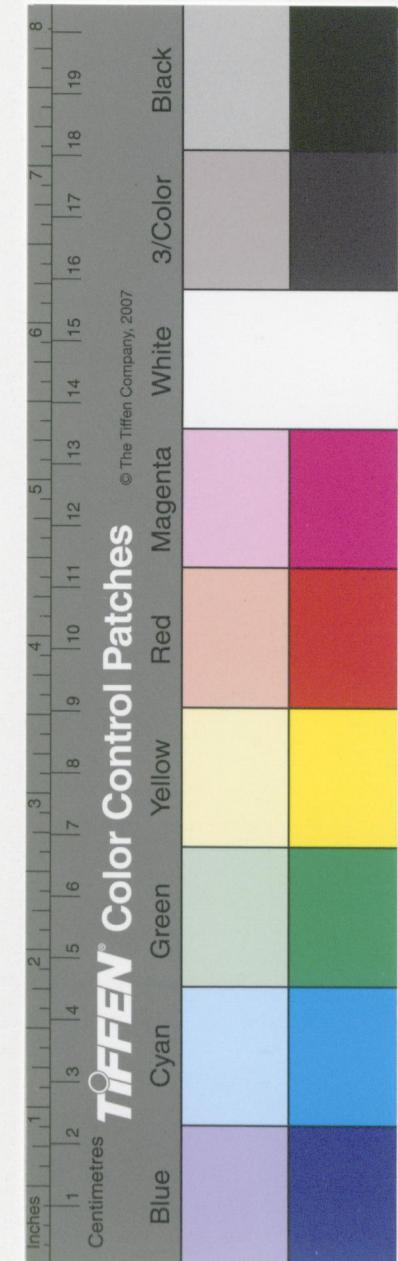
Skriftvenskan Dialekten

Sing. jag, mig; du, dig =	Sing. ja, me, tu, du, te etc. ⁷
Plur. vi, oss, ni, er =	Plur. vi, os, ni, er.
Sing. han, hon, det =	Sing. han, hon, he.
hans, hennes, defs =	- hans, hennas, heas.
honom, henne, det =	- höno, henna, he.
Plur. de, deras, åt dem, dem =	Plur. ti el, di, teis, teiras, deis, deis, ot tem b. dem, tem el dem.

Översättning

- Sv. Min man. Min hustru. Mitt barn. Mina barn.
Dial. Min gobb. Min tjerndjie. Min bane. Min båna.
Sv. Din häst. Din ko. Ditt får. Dine gårdar. Dina kor.
Dial. Tin² heste. Tin köddo. Tin fare. Tin gala. Tin köddona.
Sv. Vår dräng. Vår piga. Vår hus. Vår pojkar.
Dial. Vår drendji. Vår pigo. Vår stugo. Vår poika.
Sv. Er åker. Er ång. Ert potatistand. Era flickor.
Dial. Er åkre. Er endji. Er pårolande. Er flicköna.
Sv. Denne bonde. Denna qvinna. Detta hus. Dessa gummor.
Dial. Hans bönde. Hitt b. hönri kvinnjone. Hitt huse. Hiss gemyas.
Sv. Den far, som har ett sådant barn, och den dotter, som har en sådan mor och far en sådan man, är etc.
Dial. Han far, so här ein tökan bän, o hön dotro, so här ein tökan mödro o far ein tökan gobbi, e etc.

⁷ Tu och te nyttjas i början av meningens, åfvensom då man vill betona dessamma. ⁸ Den = Tin b. din, det förra nyttjadt framför, det senare efter hufvudordet. Possessiverna sätts före sitt hufvudord, då tonvegten hvilas just på dem, ejest efter.



TIFFEN® Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007

705

Sv. Det folk shall icke förgås, hvilket fruktar Gud, hvilkens nåd
är stor och på hvilken ingen fortrostar förgäves.

Dial He följi ska int förgås, so fröktar Guid, vars nåde e stor
o so ingan fördjäves förtrostas ogo.

Sv. Hjem kommer der? Vilka säg du? Hvad hörs?

Dial Vem kommer til el. tite? Vem så du? Va hørs?

Sr. Nägon karl. Nägon qvinna. Nägot skepp. Nägrahus.

Dial. Nán kar. Nán kvinnjón. Nán stjepi. Nágra hús.

Sv. Ingen annan man och ingen annan kvinna.

Dial. Ingen annan här o ingans annan kvinnjön.

Sk. Intet annat barn. Inga andra karlar och inga andra kvinnor.

Dial. Inga annan bän. Inga ader kara o inga ader kvinnlötti.

Sv. Hvarje man säger att andra länder är rikare än vi är.

Dial. Varin man seir att äder lendre e rikare en vär

Iv. Hvarf barn vet att han berömmes sig själf mera än
dra, men tadlar andra då de beröms.

Dial. Varin bân veit at han berfember se sjelv meir en
áder, men moittar áder, to di berfember se sjelv.

Si. Han arbetar väl, men hustrun arbetar än bättre;

Dial. Han arbetar bra, men tierndij arbetar ej; heta

Ivi. Gerna går jag dit helpe till din mottalst
bok.

so. gerna far jag dit, heller till dig, men helst hemma.
Då! Då! Då! Då! Då! Då! Då! Då!

Dial. Djern gær ja til helder til te, men helst heim.

Sr. Hvar förf tystker du mindre om henne nu än förr?

Dial. Vi tycker du minder om en annan nu en förr?

Sv. Tala aldrig ett ord! Skall du resa bort? Ja.

Was warum ein Ort? Skall du reservirt? Nein
Doch Frau Schmid ist sie nicht mit Ihnen?

Dial Sala older el. int nantin cir ó! Skadu fara bo
S. Söderström. S. 1.

Sv. Gå ikke dit! Sup ikke så mykket! Gråt ikke

Dial Gá int tí! Síp int so mytis! Ériát int

Si l'ont également dit ! Sit

W. Latom oss gå dit! Latom oss leka en stund
D. ^{et} ^{et} ^{et}

Dial. Vito gá tí! Vito röst ein stond

Six From 1860 until now to us!

Nr. Iron ecke allt, som talas.



Skriftsvenskan.

Dialekten.

bak, bakom =	bak, baköm.
bland =	i lag me.
efter =	ett.
framför =	frammanfyri.
från =	från.
fore =	fyri.
för, förbi =	om.
genom =	djins.
hos =	när.
i, uti =	i.
omkring =	okring.
med, mot =	me, mot.
å, åt =	pro, ot.
mellan =	imillan.
nedanför =	nedanfyri.
nära =	när.
om =	om.
uppför =	öppfyri.
utför =	utfyri.
övan- förl till) =	övan(-fyri, til)
till =	ti, til.
undan, under =	önda, öndis.
upp på, på =	ops.
öfvanpå =	övanåv.
ur, utur =	ur.
af, utaf =	åv.
öfver =	yvi.



Skriftsvenskan. Dialekten.

- och; både- och = o; bo- o.
- eller; antingen- eller = elder; eindeira- elder.
- hvarken- ej heller = var ^{ej} jen- elder.
- men; utan; åndå = men; ana; ento.
- ty, derför att = för; törmen at.
- efter; eftersom = ett; etso.
- då, när = to, när.
- tills, förrän = tert el. terttills, fören.
- att, för att = ostas.
- på det att = för at.
- fastan, churuw = fast.

Finnas i målet substantiv, som åndas på.

- nad t. el. månad= måna. Nej.
- are t. el. lärare= lärar. Nej.
- ing " näring (åndelverna ing, ling och ning/ljuda
indji, lingi och ningi, men i obestämd)
- ling " mestling (form ing, ling och ning; de finnas nog i dial.)
- ning " byggningsbyggt= bygd finnes ej; deremot diud= dyggt
- an " borjan= býrjan.
- dom " lärdom= lardóm, spådom, visdom, fatidom,
rikedom, ärendom, öngdom; ölderdom.
- el " tegel= tegel; segel, nagel, vaget, äpel
- eri " bränneri= bränneri; spinneri/fabrik, tjuveri, röveri, fiskeri, superi, snickheri/de fyra sista namnda heter dock vanligare rövare, fiskare, supare, snickare).
- het " överbetet= överheite.
- lek " storlek= storleitgi. lek yder leigt.

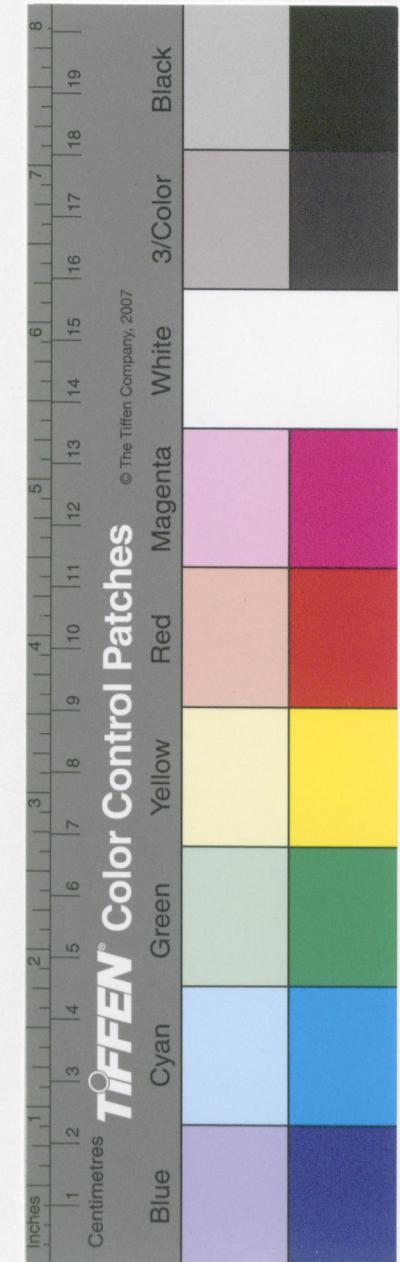
707

- 708
- sel t. el. vigsel= vigsel, vigste; aksel.
 - ska " iska= isko; ~~pex~~ yder sko, då den begagnas utom i pastörska o. dyl.
 - skap " kunskap= könskap; fienskap; venskap; landskap
 - st. " tjenst= tjénst.
 - t " fart= färt.

Finnas i målet adj med åndelserna:

- aktig t. el. bläaktig= blaakti; alltid med uteslutet g.
- al " gammal= gammal; finnes ej.
- el " enkel= enkel; döbbel, gämbel
- er " vacker= vaker; helle granna; säker
- ig " tidig= tidi el. bitin. Finnes ej
- og? " finnes ej
- ug? " ^d
- sk " falsk= falso; rask
- in el en " ludin, luden= ljudin; mötin, feijin= glad, getin= galen, bitin.
- los t. el. vettlös= vettlös; brölös, fötlös, hittlös, hövolös, mällös, rälös, saltlös, skamlös, tannlös, vigolös.
- sam " långsam= langsam; helle langrösta, spissam, arbesam, plagsam, ^{if} stopp. sam?

"= hufvudlös. ^{if} råddlös. ^{if} kallas den som ej har hållning el. vinnning i lemmarne. ^{if} väges om något, som räcker långt. ^{if} kallas den som håller ut med något utan att tröttna.



Finnas i målet verber med åndelserna

- ja t. ex. välja = veli. Finnes ej.
- ka " törkka = törkk, baka, spraka, raka(sse), smaka, taka.
- ta " veckla = ?; hala, mala, gala, tala.
- ra " blixta = jong. Finnes ej
- ga " vidga = vidg ^{de} (a bortlemmas hår liksom ofta i inf).

1=gå i borgen (ff finshan).

Finnas i målet adverbier med åndelserna

- a t. ex hemma = heim; bra, noga!
- an " dådan = dedan el. tän; vadanz
- e " ute = ut.
- es " alldeles = alldeilis.
- s " alls = alls.
- ss " nyss = nyiss.
- om " stöldom = Stondo.
- t-tt " grann, fröt = grannt, fröt.

Översättning

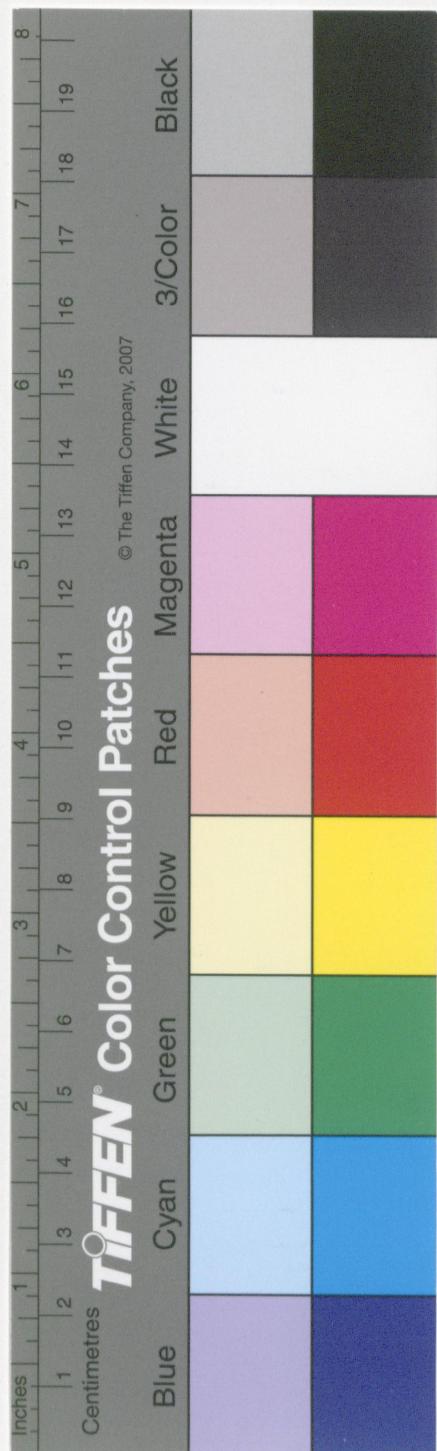
nothus = nothus(e) el. notledo.	sjeloskytt = själaväktare.
skötbåt = sjöbåt(e).	sjellbossa = själakysso.
skötbarn = skölbarn(e).	nåtbåt = netibåt(e).
handkorg = handkorg, handkorji.	vattenbubble = vatpollo.
rothugga = röthügg.	tiggarstab = finnes ej i dial.
sinnhätta(sig) = sinneneti(se).	karrasel = fjerraksel (aksle).
dagsverk = dagsverk, dagsvertji.	storsegel = storsegelt (seglet).
haraspår = haraspör(e).	nyräg = nyiragen.
varglyxa = vargbö(e).	saltvatten = saltvattne.
svalbo = svetlobö(e).	juusbla = juusbla.



mörkröd = mörkröd.	badqvast = badakvast (er).
snövit = snövit.	supanmat = supamat (er).
körväg = tjörveg, tjörvejji.	tåskarl = lesskär.
slipsten = slipstein (er).	motvader = motväadre.
tvättvatten = tvettvattnet.	välsigna = velsün.
dricksvatten = dricksvattnet.	frisknärt = frisksnert (er).

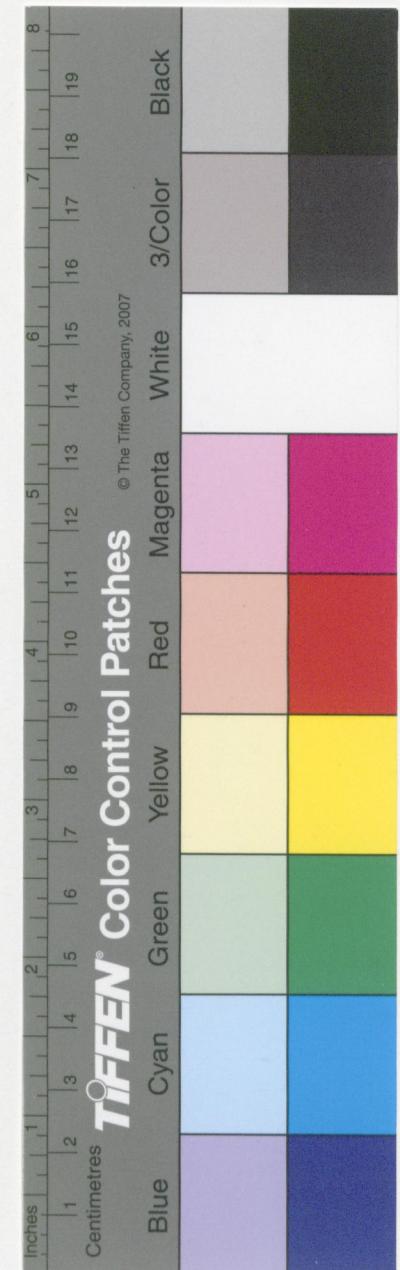
Oregellbundna verber

bedi, bá, bá, bedi = bedja etc.	
vera, var, var, vori = båra.	
bind, band, band, böndi = binda.	
bit, veit, veit, biti = bita.	
bjud, bjouda, bjouda, bjödi = bjuda.	
brinn, brann, brann, brönni = brinna.	
bröt, brout, brout, bröti = bryta.	
dje, gar, gar, djibi = gisva.	
djera, djöl, djöl, djort = göra.	
drá, dró, dró, dröji = draga.	
drick, drakk, drakk, dröttji = dricka	
driv, dreja, dreja, drivs = drifva.	
dö, do, do, död = do. <small>omgå kan också hetas död.</small>	
fäll, föll, föll, falli = falla.	
fara, för, för, firi = fara.	
frys, fröus, fröus, frösi = frysia.	
få, fikk, fikk, fai = få.	
gå, djikk, djikk, gai = gå.	
grejp, grejp, grejp, gripi = gripa.	
grät, gret, grét, gråti = gråta.	
há, há, há, havi = hafva.	
hald, höld, höld, halldi = hålla.	
högg, höga, högd, höddaj = hugga.	
*flur, flövel, flövd, flövel flövd, flövd = flyga?	

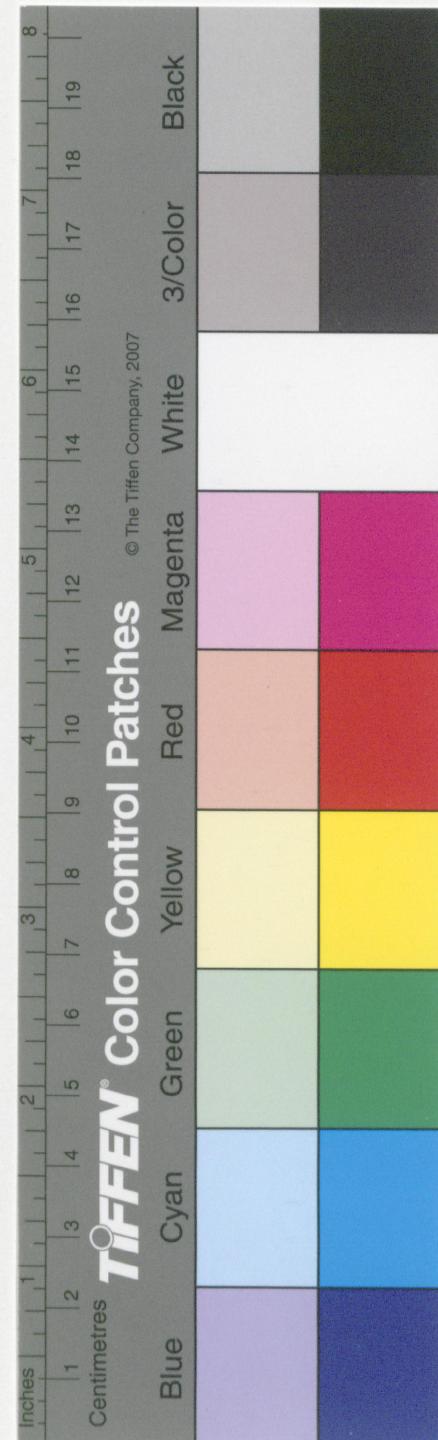


ita, åt, åt, iti= åta.
 klev, kleiv, kleiv, klivi= kleva
 knid, kneid, kneid, knidi= gnida!
 knip, kneip, kneip, knipi= knipa!
 koma, kom, kom, komi= komma!
 köna, könd, könd, köna= kunna
 kräpp, kröpp, kröpp, kröpi= krypa!
 legg, lä, lä, liti= läggå och läta!
 leda, las'el. lesst, las'el. lesst, lesst= lasa!
 lid, leid, leid, lid= lida!
 ligg, lä, lä, liga= ligga.
 löup, lop, lop, löpu= löpa!
 sei, sá, sá, sakt= säga.
 seli, sold, sold, sold= salja.
 si, så, så, sit= se.
 siti, sat, sat, siti el. söt= sitta
 sjöng, sjöngd, sjöngd, sjöndji= sjunga
 sjönk, sjönk el. sjönkt, sjönk el. sjönkt, sjontju= sjunka
 skrív, skreiv, skreiv, skrivi= skrifva.
 skrift, skrout, skrout, skroti= skryta.
 skut, skout, skout, sköti= skjuta
 slipp, slapp, slapp, sloppi= slippa.
 slit, sleit, sleit, slii= sleta.
 slå, slo, slo, sleiji= slå.
 smöri, smörd, smörd, smörd= smörja
 snjt, snout, snout, snöti= snyta.
 spinn, spann, spann, spönni= spinna
 rinn, rann, rann, rönni= rinna.

spríkk, sprakk, sprakk, spröttji= spricka.
 spring, sprang, sprang, spröndji= springa.
 stá, stó, sto, steiji= stå.
 stig, steig, steid, stidji= stiga.
 stikk, stakk, stakk, stöttji= stığka.
 stjela, stal, stal, stölu= stjala.
 stjera, skai, skai, sköri= skåra.
 stryk, strouk, strouk, strotji=stryka.
 strid, streid, streid, stridi= strida.
 sup, soup, soup, söpi= supa.
 sveri, svor, svor, svöri= svåra.
 svid, sveid, sveid, svidi= svida.
 svik, sveik, sveik, svityi= svika!
 tå, tó, tó, teiji= taga.
 tig, teig, teig, tidi= tiga.
 vara, var, var, viri= vara.
 veli, vald, vald, vald= välja.
 veta, viest, viest, veta= veta.
 vik, veik, veik, vityi= vika.
 vilas, vild, vild, vila= vilja.
 vinn, vann, vann, vönne= vinna.
 vrid, vred, vred, vridi= vrida.



1. O þo tridi dán valt ein djeoso i Kána í Galilén
o jéusas módro var ter.
2. Valt o famaless jéus bedi o lárjöngar hans
ti djeoso.
3. O tó vine byrja fatas, sá jéusas módro ot öno:
Ti hár int má vine.
4. To sá jéus ot henna: Kvinnjón, va hár ja
me te? Minn tide e int en köni.
5. To sá módro ot tjenara: Va han seir ot ér,
djerin he.
6. So var ter seks steinkruko, so var líti ett brúttis
om Júdas reindindji, dragand var o einum tvá eldaer
tri mót.
7. To sá jéus ot dem: fyllir krukkona me vattne; o
ti fylt dem yvifoll.
8. O han sá ot dem: Leggin nu i, o bjerinti tjóks-
mestare o ti bar.
9. När to tjóksmestare smaka víne, so haviði vatt-
ne, o int viast, vadan e ha köni; men tjenara,
so há óist vattne, viast he, báan briugomme
til' se.
10. O sá ot öno: varin man legger fórst fram gó víne,
o to di ha vali dröttjin, he so e semboer. Tu ha
dýma gó víne aut ferti.
11. He var he fósta tekne, so jéus dýði i Kána í Ga-
lilén o öppenbára sín herlileite; o lárjöngar
hans troð opo öno.



Ein sammsego.

He var ein gang ein torpar. Han hár triþóki. He yngst lá uit fíl-pytona o fík dýldre, terti an vált fjórtan ár. Men to leist an me he o fór asta svök ot se dreng réume. Ein da kom an til han ilak o frága, om int han wild hár nán dreng. "Jou," sá fán, men tæ dýter bó i stalle me svart vrenstjó míni." Poitji var fornóud me he o han byrja til dreng ot fán. Ein da hár fán heila dán rört o hóka í kamare sin. Om kvelde fór an til stan, mens sá at poitji skó vakt góle, utan til gá in i kamare. Sán göbbe ha firi, króupi poitji innajino konstume o sári fro vedið fáns besta kláða o eim sabbil, so var so beskoffa at vara an sló me he i vädre o ónshar náting, so dýed he straks. Í nörkho sló ein heilan tjítile me smetta gótle. Poitji kláð fáns kláða opo se o fórdýld dem me he gótle, so var i tjítile. Fán band an sabbilei ve síðo hin o djík i stalle o fórdýld testes maneo römpu, þó o eijr hovo sin o ridvále. So lá an valé po teste o byrja rid. Han henda int lankt, fóren fán komi bakett o skó kryjin í hál óro, men to svengd poitji me sabbile o ónsha at ljerga skó koma bakom óno. So fán sá he, sá an: vent, to ja gár ett minn stor nagga, fórt naggar ja nér temté. Soiss fór an o komi o nagga ein gang, so at ljergas sjónkt nér, o jöst hokva an fá i poitji, men to svengd poitji me sabbile, so stor í fja komi bakett óno.



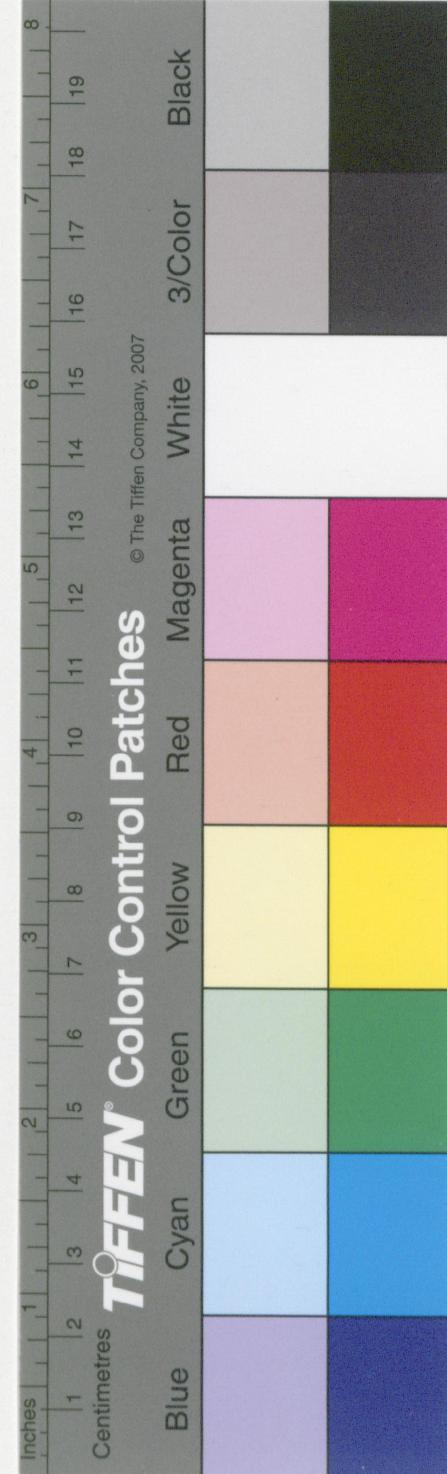
Fín vält arg o sá: vent, to ja gár etti dötur okse minn,
fört dríkkur he öppu helle. Hán komi so okse drakk
so sjó vält torr. Men jöst to fán skó tā poitji
sprakkr okse o allt vottne rann iut, so fán dróknar.
Síss reid poitji fleira ár, tert aní komi nára ein
konöng. To stó aní po bjerji o he uppnast, so
aní fík legg heste o kláda sín til. To tó aní ein
stóran hár myssu po hovo sín, so int göll hár
hans skó syns. Þan byrja aní ti stallvöpar ot'
köndji. To di frágð, við aní int mæntin tar
myssu ár se, so já aní, at aní há skorva hovo.
Nu ráka konöndji i hái kriji o nára ná allt
foltji hans stípa, so at all drengrar dítarí
kriji. Áder drengrar tó best hestas o lómnar ot'
stallvöpare bara ein haltan merr, so straks
föll i díti, to he skó byrji lóup. Tí áder
drengrar sá: tu e jöst lagom tí stá o dra öpp
merre, int dýriltu ento nái i kriji. Men poitji
þor ti bjerji o tó göll kláda o hestas o sabbile
sín o þor tí kriji. Jöst to aní komi tí, höld
köndji ein yokkan göll tjedjo o sá: he so
nu kanjelp me dýr jað dehár i pant at
aní fari inda dötro o heila ritji minn. Som
poitji hort he, svengd fórst me sabbile
ot fiondes síðo o tí död allihop, sán svengd
an e ot köndjis síðo o to steig allhans
kara öpp, so ha falli. Síss fík aní tjedjo
o þor til bjerji o tó retu kláda sín utanárr

ti göll o stýrnda so asta drá i merre, tert áder
drengrar skó koma om. To ti sá poitji, djekka
di óno o sá: jer stár tu enn o við ha ségra. Som
köndji ha kömi heim, djikk poitji so reta
an var o vísa göll tjedjo o wild há konöndji,
dötro. Men köndji veld int dýr pennar ot'
stallvöpare sín, men hón sá sjálvt at oni leng
tykt om óno. To kasta poitji myssu ár se o tí
reta kláda. To köndji sá sama göll herre, so
i kriji ha jelft óno, vält an so feijin so aní
omfamna óno o síss slapp torpar poitji ti
mag ot köndji o fík vát konöng ett óno.



215

which is much like the *o* shape of
which follows it. It is small and yellowish
but larger than the others with hair on it and has
also a yellowish brown mark at which
it immediately turns a light blue color. It has two
pods on each leaf which are about 10 mm long and 5 mm
wide. The color of the leaves is a light green
when young but becomes darker as they get older.
The flowers are small and numerous
and the petals are yellow with some orange edges.
The seeds are round and black.

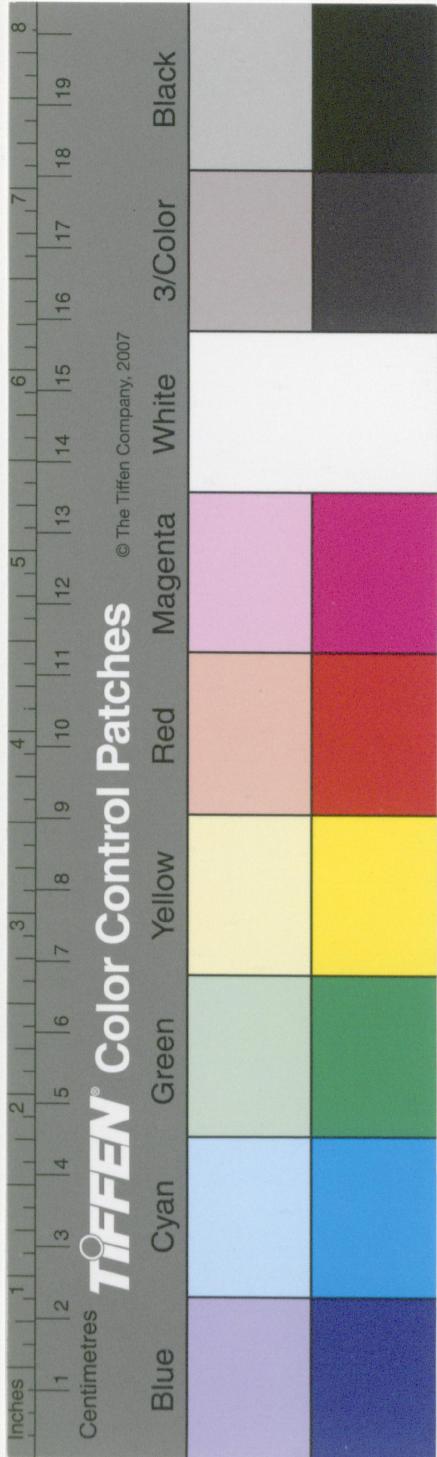


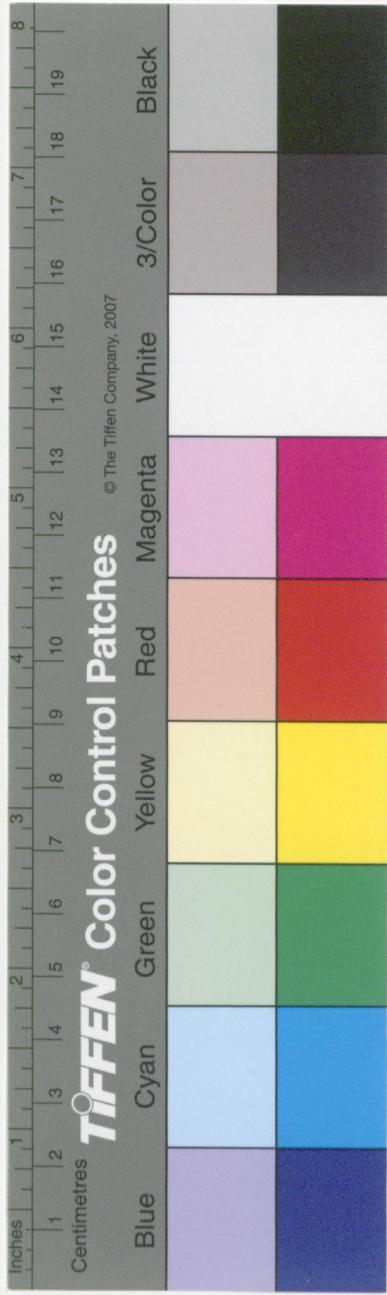
Gamlakarleby, den 8 Januari 1875.

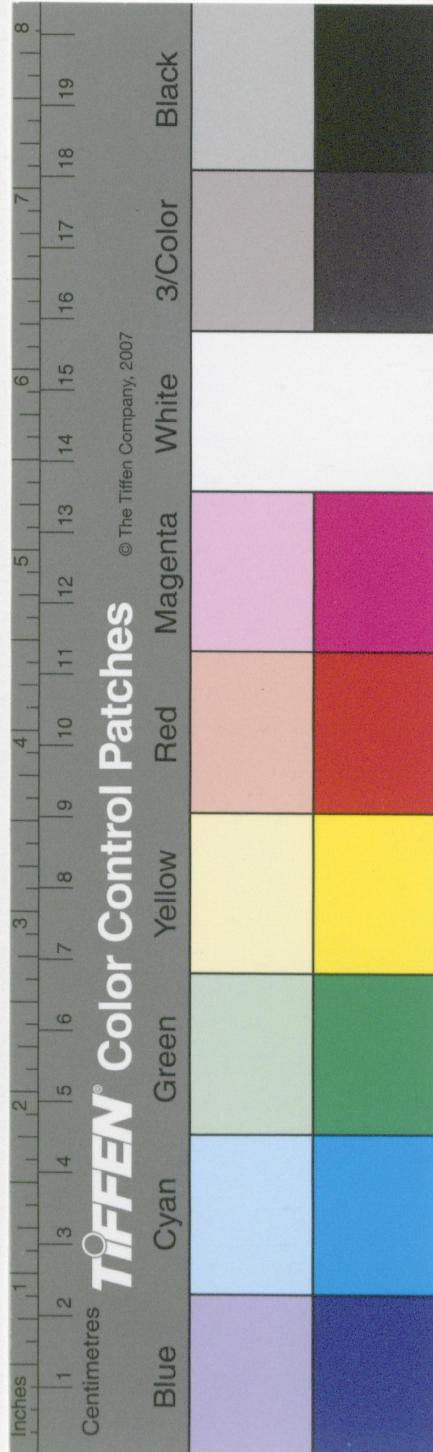
Herr Dragister e.b. O. Freudenthal!

Jag har fått min förglömde att tacka H. H. för den vänliga gafva jag
hade nöjt emotta. Jästa hörslag för
den unga välvilja jag under förridne
fornmar var i tillfälle att bevaras vid
H. H:s besök hos mig. Sejsa intyfan-
ta bruker i sina präglade leant pagina
mig ganska mycket, och jag vet mig
fla i stor tackfullhetsteckel till H. H.
derfor. Jag kan nu ikke annat än
tacka, uppfyllda mitt löfte, som
jag gaf redan vid H. H:s besök, att tän-
kanta om friskt till en aktydig akt en-
kel brattelse, frifattad på "Gamlakarleby
Järnars Allmägema", hvilken berättelse
härjante medföljer.

Krigsminnesmedalj
D. Stenellius







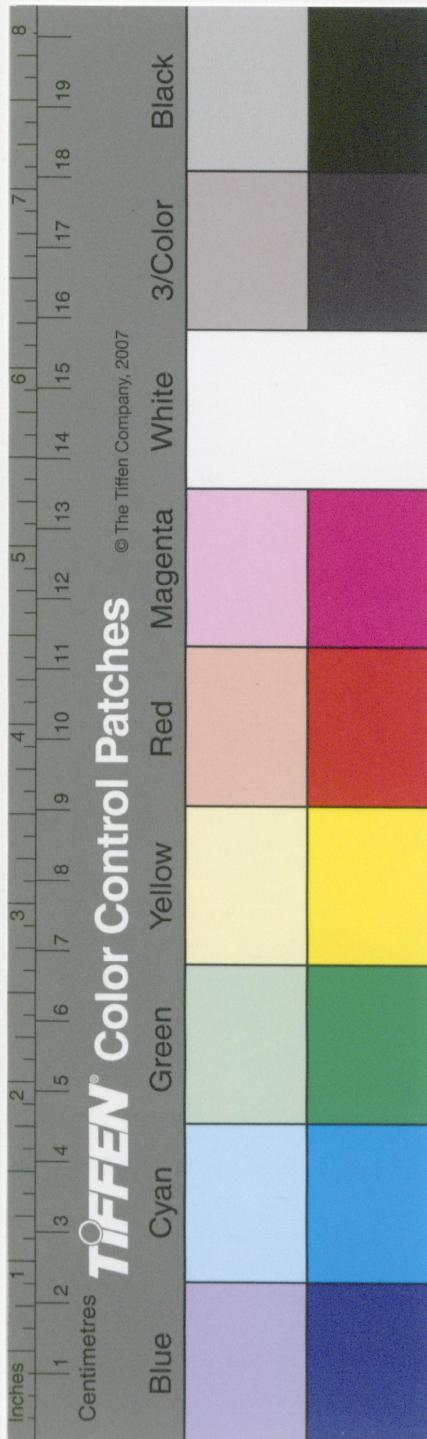
Berättelse funnitäckd på Gamla länshuset i Stockholm
av Jacobus Svenska attmages mäl.

Skisserat i Bölder-Mikkos berättelse.

1.

Mime från 1808 års krig.

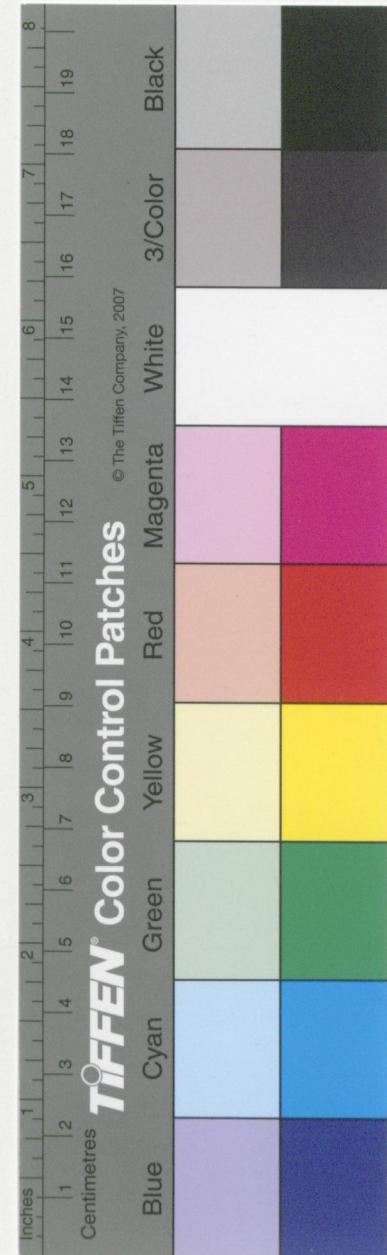
Ån häste 1808 lå Rysja kriga må
svenskje, heftlöst änn däil av Saka
bys kara ja te ta emal fjärda
lä han jko kanna te bje, a ja var
må änn salje. He stappa at åp bys
jona, ja mang ve kord ja, a te sam
int sile bysfora, vapna ja ^{"onå"} ykja a
vapflaura, a ja lagra ve åp balsam
fjärra i Rasmos bokta, langsätt
akerleda. Tar värta ve hälla formad
dan a anna änn ständ ge åtta maddan
ja fjärda. He kän ^{"i"} verens att ve
int jko vara rädd, utan ta fjärda
jko kanna lagom mar, jko ve ta emal
väljekja, a ha var änn varman, va-

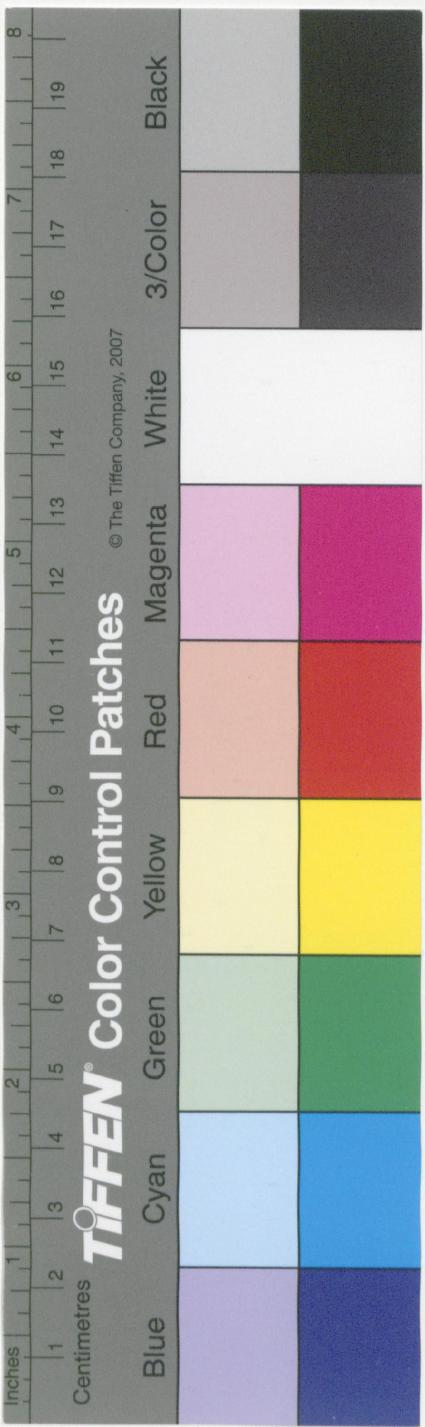


karan da. Ta a läid aii ständ
na öttmäddan, leyja jude hōrs aii
aïn florun træjs Rysja, manne ve nān-
ta likanat. Þan de hämfa nār att
ve lyppja fe dom, fa ue att ole var my-
kje, for ta aïn ända av marsa
heim na linse-bræ. Synt in aïn
no anna ända applo na linse-bakka,
tri a bræid, a givära bläcket färm
felurä i solfleina. Ta uall ve vadda
a lyppja fonder miican åp, att no
a a hæt li fara ordan fa längue
flippar ma liev, a utar att aïn ei-
da man vaga fläjji aïn skat ur brys
fa, fa fläninga ue åp allehov, a for
aïn hi a anna ti a goni fa, man
faint färm var ifan aïfides gala
for givast häim. Egle tradd att
Rystræppa seo bräim appr häila
lye, manne te marsa fa vaka aïn
genom, a for till Farjär, far de
var ingvarira. Egle tatota Gud
allehovra att ve fläjji fa lykotit, fast

ve föroto åp taken, ja ma fai, där
skap. Int ha na ue konflikt tänkt
na te leyre ta omst fiändä annars,
man hä gik taken rykel rai ja
förrand, att tar munder Rystræppa
älter avläilninga av armäo-
ra hämlar till äpsida lyx, att te
brutcar övernäld, rappar a rövar,
plondrar a bränder, a int aïns.
Skonar liev grä falkje, fa att veta
ma all matet förvara var liev a ägå-
dom. Gud vare lae att ge so hätar
aïn ve tradd!

om. Jag har i den förra hättan
jen med faktatext sistalet i söder
var, hvare gud uti detta Almenagornel vid or-
dens åttal ikke hörs eller seker hörde föru-
das, och deromst inför satana som ifer
räta gud vid åttal höres. H.M.





Brot. af Venclius. Genomgångan till. vid stud. No. 7. Göteborg
Fr. Göta Karbys, H. förs. d. 15 mars 1883. R. C. Giendenhat

Sifjussættar Buððir Mikkos birtáttilese

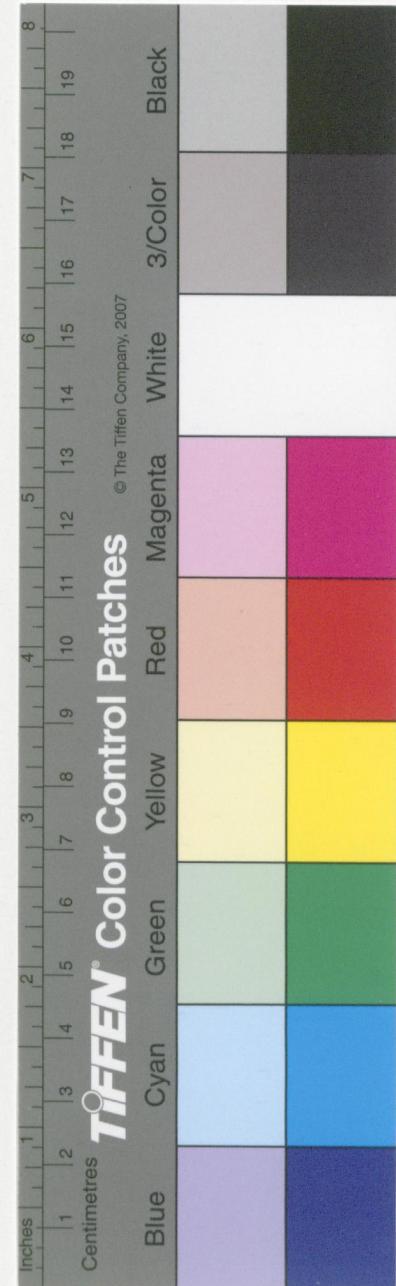
Hinnun áin minn frá 1808 ár kriji

Óna hósta 1808 lo výgvor krija má
svaðstek birtótt áin daði av lokar
leip karas sá te lá enót fífunda, lo
tum ska koma te líjje o ja va me
on sáte. Te skaffa át oss lyssuna
so megg ve kund fó o le son eit fek
lyssuna vopna sá má sykra o vass
staura o sið lagur ve ont bakom stáin
rásir te Rasmusbakka langur át akar
lida. Þar vænta ve háita fórmáldan
o ánnur áin stond po áttmáddan po
fundi. Ve [komme óvarðens dánar] át ve
ent ska varu rádd anna lo fiunda
sker komu lagur mer, skur ve lá
enót. Sóla stóma o hár var áin
varman, valáran da. Þó á láid áin
stond po áttmáddan, byrja júða hor
áv áin stóran tropriðsa, manu ve
vænta likavol. Sán te kom so mær
át ve byrja sí dóm, så ve át te var

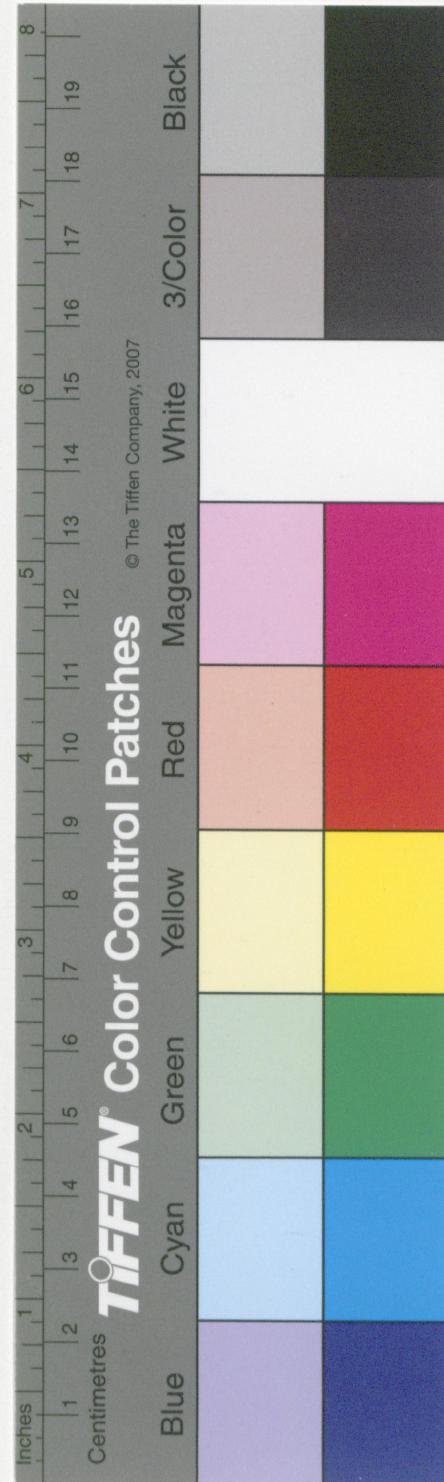


myrfe fyr le ãina anda ær marsta
 kom þe Linvæðróa, synst en anna
 annas anda ær po dinsækka,
 tri o braidd o dsvára klapt
 sem tilvra i Sölvstórn. Þó vatt
 ver rádd o byrgja fiunder innillau
 or át nu ær a bæst le fara un-
 dan so læg ve slippað mælivá;
 O enst so át ãin andar manna hea
 ha væga slapp ãin skot en byggð
 ef flsingra ve os allihóf o fyr að
 hí o anna ligg osta drom sá, mann
 dont son var íspán ávísiles gála
 fyr dinast hæim. Þe tródd át
 rýsstróppa ska bránu opp hæila
 bygg, mann li marsta so vakað av
 idinum o fyr le Þújáv Þær le var
 inukvarðera. Þe tæktu gud allihópa
 át ve slap so lykkil, fast ve fyre-
 la o tukaw, ja mo sáj, darskaps.
 Ent ^{þóf} me kauslve ^{ha} hægk rýja te
 byrg dá mótt fiunda annar, man
 ha drek tukaw ^{tal} ræs þe fyr

hand, át tær mindar rýsstróppa
 aldár ávæðlinniga ær armajo kom-
 þær tel ávísiles bygg át f ti dísar
 óvarvold, røppar o rovar, plundrar
 o brændar o skónar ent lívá po
 foltse, so át ve láykt mi all
 makt försvara lívá o ægandóm
 vår. Gied vare lær át a drek
 batar án ve tródd.



Opposite side of hillside at 6000' elevation
and approximately 1 mile west of the
village of Tepetitlán, Jalisco, Mexico.
The hillside is composed mainly
of sandstone and limestone.
Visible through vegetation
are several limestone outcrops
which contain numerous
small rockshelters and depressions.
One of these rockshelters
has a large open area that may have
been occupied or used as a shelter for a few
hundred years. A small doorway was
about four feet wide. Several good
forrests of trees grow on the hillside at
various elevations. Open fields
exist in the valley below the hillside.
Information concerning the
archaeological potential of the hillside
is limited. It is known that
there were some ancient structures
on the hillside, but they have
been destroyed by agriculture.



Joh. en 2. 1-11. (Gamla Karely - drucket. Övers. av J. Widén, folkl. edn.)

At þá tride dan vatt ðín sjásbæ i Khanan i Galileen
at tā var Jesu modrai tær.

At tā vatt Jesus a Lærfunga a bædi til sjásbæ. At tā vínaðurja
val allt fa ja jesu modrai at ona til har int na vína.
Tá fa Jesu at hennar Kvinnan hva har ja mæta min til ha
int aðhlé komi.

Tá fa modrai hans at tjnara hā a fana va han feir fa hā
niðjára. Tá var tær felftjörnkrúka fa var líte at júða til vatt fa
a hvardeira dro tva elder tri mat. Tá fa Jesus at töm ligg in
krúkonar folla mæ vatn a tó djol föis tá fyllde dom föllor a
fa an at dom ligg in i och bar in til köksmáttara a tó
bar. Atta ná köksmáttara smaka vínaðurja var vatn a
han vist int hraðan hā ha komi men tjnara til ha ójst vatn
a si vist. Tá kalla an brugomma a fa at ona tær fa an lägger
först fram hā bra vína a ná de val Þeom frá mi ligg
hā famber til ha ójönd hā bra vína. At hā var hā första
tchna som Jesus djol i Khan i Galileen a uppensarade sin
hártthátt a Lærfunga hans trod þa hona.

